

ARADI KÖZLÖNY

Adminisztrátor delegat:

Dr. STAUBER JÁNOS

Proprietar: Societatea Anonimă p. editura ziarului Aradi Közlöny, inreg. in Reg. Publ. Periódice sub No. 10/1—1938, Trib. Arad.

ARAD, ANUL 54, No. 8

1940. január 12., péntek.

Redactor responsabil:

SZ. JAKAB GEZA

Semleges marad-e Amerika?

Az Aradi Közlöny számára

írta: **BÁRÓ WESSELÉNYI MIKLÓS**

Az európai háború kirobbanása nemcsak katonailag állította egymással szembe az eddig látszólag szunnyadó erőket és ellenszenveteket, de a nemzetközi politika területén is új hatalmas kérdőjeleket dobott felszínre. Elsőrendű fontosságú szempontból az USA semlegességének kérdése ezért talán nem egészen érdektelen, ha közelebbről is foglalkozni próbálunk e fontos probléma mai állapotának kifejlődésével és pillanatnyi helyzetképeivel.

A világháború idején történt beavatkozás óta az Egyesült-Államok magatartása Európával szemben lényegesen megváltozott s egészen a legújabb időkig elutasító, sőt olykor egyes kérdésekben talán még ellenséges színezetűnek is volt nevezhető. Bátran mondhatjuk, hogy a világháborúba való beavatkozás elkerülhetetlen szükség volt Amerika számára. Belekényszerítették ebbe egyrészt gazdasági életének vezetői, akik busás jövedelmek reményében tökéletesen lekötötték magukat az antanthatalmak mellett s akik számára így a szövetségesek győzelme létkérdés volt. Másrészt ugyancsak beavatkozásra kényszerítette Wilson ideálizmusa, mely naiv idealizmusban azonban az amerikai nép túlnyomó többsége osztozott. Azonban éppen ez az idealizmus volt az, amely nyomban a világháború után (Anglia kivételével) elfordította kontinensünkről Amerika rokonszenvét és több, mint egy évtizeden át arra kényszerítette, hogy a legszigorúbb elzárkózás politikája mellett törjön lándzsát. Wilson párisi kudarca után az Unio dezavualta elnökét, nem ratifikálta a békeszerződéseket, a hadviselő felekkel külön kötött és távollartotta magát a Nemzetek Szövetségétől is. A kiábrándulás még csak fokozódott, midőn ráeszmélt arra, hogy a gyakorlatban az általa kezdeményezett washingtoni egvezményt sem tartják meg a szerződőfelek. Ettől kezdve Amerika a teljes elszigetelődés állásponjtára helyezkedett és ha az évek folyamán történtek is kisebb közeledések, de hivatalos körök mindig hangzótták, hogy az európai politikával semmi féle közösséget nem vállalnak. Sőt a gazdasági válság kirobbanásakor, midőn a francia kormány bejelentette a háborús tartozások fizetésének a felfüggesztését, a helyzet oda komolyodott, hogy egy darabig komolyan szó volt a Franciaországgal való diplomáciai viszony megszakításáról. Ez az ellenséges magatartás mindig uralkodó volt, míg Roosevelt nem került az USA elnöki székébe.

Természetes, hogy e változást elsősorban az általános világhelyzet idézte elő, de Roosevelt dinamikus politikájával mindenestre alkalmazkodni tudott a változott viszonyokhoz és ráeszmélt arra, hogy az új körülmények között az Egyesült-Államok többé nem maradhatnak közömbösek az európai eseményekkel szemben. Az okok, amelyek Roosevelt egyéni elgondolásaitól függetlenül az Egyesült Államokat az Európához való közeledésre bírták, egyrészt a világgazdasági válságban, másrészt a jelenlegi európai háború előrevetett árnyékában keresendők. A gazdasági válság világította meg először élesen az amerikai közvélemény előtt azt a felfogást, hogy e gazdasági katasztrófa nem küzdhető le még szorosabb elzárkózással, hanem csakis összefogással. A gazdasági válságot nyomon követő európai politikai krízis csak alátámasztotta e felfogást. Mindaddig, amíg Európában viszonylagosan béke uralkodott és habár szóbelileg, de legalább emlegették a leszerelést, könnyű volt az USA szí-

mára távolmaradni az Óvilág eseményeitől. Midőn azonban a 30-as évek elején Európa mindinkább két élesen szemben álló világnézeti táborra szakadt s a leszerelés helyett az általános felfegyverkezés és egy újabb evetemes háború komoly lehetősége kezdett felmerülni, akkor az eddigi „splendid isolation“ többé nem volt fenntartható.

Az érdekes a dologban csupán az, hogy az esetlegesen valamilyen formában történő beavatkozásra az USA-t nem annyira közvetlen európai érdekeltségei, mint inkább a távolkeleti helyzet kényszeríti. Kétségtelen, hogy európai viszonylatban is létérdeke az Egyesült-Államoknak, hogy Anglia és Franciaország megmaradjanak mai hatalmi színvonalukon, elsősorban ezen államokkal fennálló gazdasági és kereskedelmi kapcsolataikra való tekintettel, miután az ily természetű kapcsolatai az önellátást üző államokkal magától értetődően igen meglazultak és így Németország győzelme az autarkia további előretörését von-

ná maga után. De ennél fontosabb Amerika számára, hogy Anglia európai veresége távolkeleti hatalmának összeomlását is jelentené, amely összeomlás pedig az USA számára is katasztrófa is lehet. Amerika természetes ellenfelének Japán tekinteti (a helyzetben csak az a tragikomikus, hogy Japán ugyancsak sokkal inkább a Szovjetunióról tartja), melyet Angliával szorosán együttműködve még biztosan sakkban tart, de ha egy európai vereség következtében Anglia elveszítené távolkeleti hatalmi pozícióját, úgy az USA teljesen magára maradna s ha egyelőre Japán katonai erejétől még ugyan továbbra sem kellene feltétlenül megijednie, de azért bizonyos, hogy a nagy távolság miatt előnyösebb helyzetben lévő Japán teljesen kiszorítaná az Egyesült-Államokat az ázsiai piacokról, ahol olcsó munkabérei és dömpingárai révén ma is súlyos konkurenciát jelent. S éppen ezért nem vitás, hogy a Páris—London tengely győzelme bizonyos fokig kétségtelenül létérdeke az Egyesült Államoknak.

Más kérdés azután az, hogy az érdekeltek védelmében Amerika el fog-e menni a tényleges fegyveres beavatkozásig is? Ezen a téren nagyon nehéz jóslatokba bocsátkozni, hiszen ez a végső döntő lépés mindig a pillanatnyi esemé-

(FOLYTATÁS A 2-IK OLDALON)

Roosevelttel egyetértően:

Világértekezlet összehívását készíti elő XII. Pius pápa

Légi harcok Németország fölött — Ötvenezerre emelkedett az oroszok halálos vesztesége

Zürich. Tájékozott helyről közlik, hogy XII. Pius pápa kifejtette Szent dániel apostol vikárius előtt, hogy Roosevelt elnökkel közösen teendő lépést tett megfontolás tárgyává avégből, hogy az északi államokat megóvja a kommunizmus továbbterjedésétől. Ez a kijelentés vasárnap hangzott el, amikor a pápa magánkérdegetésén fogadta a vikáriust. Szent dániel vikárius áhítólág üzenetet is vitt magával az északi államok kormányainak. Hír szerint a Szent Atya megbízta a vikáriust, hogy kérje ki az északi államok kormányainak együttműködését a béke elérésére irányuló fáradozásokra, amelyeket Amerikával és más semleges országokkal karöltve szándékoznak a Szent szék kezdeményezni. A pápa célkitűzése egy világértekezlet összehívásából áll, melynek nem csupán a háború befejezését, hanem azoknak a problémáknak igazságos rendezését is meg kellene valósítani, amelyek a nemzeteket most egymástól elválasztják. A Szent Atya így akarja a hosszú időre szóló biztonságos békét elérni.

Newyork. Minthogy a közvélemény egy része kedvezőtlenül bírálta Rooseveltnek a Vatikánhoz közeledő lépését, az elnök újabb tanácskozást hívott össze a Fehér Házba. Ezen a megbeszélésen főleg egyházi vezetők férfiak vettek részt és az elnök kifejtette előttük azt a szándékát, hogy támogatni akarja az egyházi erőknek a béke érdekében történő világszerte kezdeményezett összefogását. Kijelentette, hogy gazdasági és politikai szakértők segítségével általános, világhírű béketervet dolgozott ki a terv részleteit azonban titokban akarja tartani, ami a nagy békeoffenzíva eléggé nem készíti elő a talajt. Roosevelt nem volt hajlandó tervéről semmit elárulni, mert élesen emlékszik Wilson szerencsétlen sorsu 14 pontjára. Az egyik egyházi férfiú kijelentette, hogy Roosevelt abban bizik, hogy tavasszal, de legkésőbb a nyár elején helyreáll a világ béke.

Visszaszállítják Olaszországba a Németországban felfogott olasz hadianyagot

Kopenhága. (Rador.) A National Tidende berlini levelezője jelenti, hogy Attolico berlini olasz nagykövet tegnap látogatást tett a német külügyminiszteriumban a Finnország számára küldött olasz repülőgép és fegyverszállítmányok ügyében. A tudósító értesülése szerint Németország magatartása e kérdésben változatlan maradt, ami nem járul majd hozzá az olasz—német barátság kimélyítéséhez.

A Brenntől északra visszatartott fegyvereket és repülőgépeket visszaszállítják Olaszországba.

A lap tudósítója hivatalos német cáfolatot is közöl arról, hogy német vezérkari tiszteket küldtek Oroszországba. Németország az orosz—finn konfliktusban semleges kíván maradni.

(A VEZÉRCIKK FOLYTATÁSA)

nyek hatásától függ majd és a politikai cselekmények mai rohanó áradatában még 24 órára sem lehet valamit előre mondani. Mindazonáltal a jelen térvállás ösmeretében azt kell mondjuk, hogy a fegyveres beavatkozás lehetősége ugyan mindig fennáll, de a közel jövőben még sem valószínű. A semlegességi törvény megváltoztatásával ugyanis jogosan feltehető a kérdés, hogy az USA még egyáltalán semleges hatalomnak tekinthető-e? A nemzetközi jog írott szabályai szerint minden bizonyos, de az a gazdasági és anyagi támogatás, mellet a hadviselő felek egyikének nyújt, a másiktól pedig tökéletesen megtagad, ezt a semlegességet inkább csak képzelte veszi. Másrészt nyilvánvaló, hogy ez a gazdasági támogatás a szövetséges hatalmak számára jóval nagyobb segítséget jelent, mint egy tényleges fegyveres beavatkozás. A hadviselés módszerei a világháború óta kétszerezesen megváltoztak, 1918-ban két millió amerikai katona a harc-tereken is elődönthette a háború sorsát, ma a Siegfried-vonal áttörése olyan hallatlan emberáldozatot követel, hogy egy esetleges áttörési kísérletnél az amerikai hadsereg semmiesetre sem játszhatna oly döntő szerepet, mint 1918-ban. Ma

már világosan látható, hogy a szövetségesek hadi terve elsősorban a gazdasági blokádnak elgondolására épült, melynek eredményes keresztülviteléhez Amerika felbecsülhetetlen érték. Igaz, hogy Németország a maga részéről megkötötte az orosz szövetséget és gazdasági védelmi vonalának kiépítésekor erre a szerződésre támaszkodik, de nevé látni, hogy tárgyilagossá elbírálásnak felel meg, ha a bár hatalmas, de nyers és még szervezetlen orosz erőforrásokkal szemben az USA kész termelőerejét aktívabbnak tartjuk. Hiszen az egyetlen eredményesen használható modern fegyvernemben, a repülőgépgyártásban, az USA előtt majdnem korlátlan szállítási lehetőségek állanak.

*

Mindent egybevetve azt mondhatjuk, hogy a fenti ok alapján az USA egyelőre elkerülni igyekszik a számára mindenestre kellemetlen fegyveres beavatkozást. Ha rendkívüli események nem következnek be, mai semleges állapotát meg is fogja őrizni. Bárhogyan is legyen, az azonban bizonyos, hogy az USA elszigeteltségéről többé beszélni nem lehet és az európai politika sötét sakktablája is, egy új, hatalmas figurával gyarapodott.

Három éve készítik a német hajógyárban a „Tirpitz” és a „Bismarck” nevű 35-35 ezer tonnás csatahajókat, amelyek most elkészültek. A vízrebocsajtás talán már meg is történt. A Graf von Spee elvesztése után az angol admirális is jelentős nyereségnek tartja a két 35 ezer tonnás német csatahajó vízrebocsajtását.

Nem kerül nyilvánosságra Hore Belisha lemondásának oka

London, Chamberlain és Attlee között folytat megbeszélés következtében hír szerint az ellenzéki munkáspárt parlamenti csoportja nem ragaszkodik ahhoz, hogy a kérdés parlamenti vitája során megtudja Hore Belisha lemondásának okait.

Angol-román kereskedelmi tárgyalások

London, (Rador.) A Reuter iroda jelentése szerint Anglia jelenleg Romániával, Hollandiával, Belgiummal, Dániával, Spanyolországgal és Olaszországgal folytat kereskedelmi tárgyalásokat.

Bevehetetlen a Mannerheim-vonal

Brüsszel, (Rador.) Emile Badaux belga tábornok visszatért Finnországból, ahol a múlt év áprilisa óta tartózkodott és résztvett a karéliei szoros védelmi vonalának megszervezésében, nyilatkozott a Le Soir munkatársának a „finn csodáról”. A belga katonai szakértők többek között az alábbiakat mondotta: Láttam harcolni a francia katonát, láttam küzdeni az angolokat és szemtanúja voltam a híres belga gyalogos teljesítményének is. Amikor azonban a finn katonát láttam harcolni az orosz ellen, bámulatba estem. A tábornok ezután rámutatott arra, hogy a Mannerheim-erődben megfigyelő szerepet teljesítő katonasérthetetlen. Ő lát, de őt nem láthatják. Olyan kis résen keresztültüzel, hogy azon keresztül őt nem érheti golyó. Két nehéz gépfegyverből tüzelhetnek egy-egy szárnyat. Az egész erőd vonal sűrű szöges dróttal van körülvéve. A finn gépfegyverek két-háromszáz méterig engedik közeledni az ellenséget és csak azután kezdenek tüzelni és a támadókat teljesen megsemmisítik. Nyilatkozatavégén a belga katonai szakértő a finn tankelhárító ágyuk szerepéről beszél és hangsúlyozta, hogy ebből a fegyvernemből jelentős mennyiséggel rendelkeznek, majd a finn si-osztagok fontos szerepét vázolta. Szerinte a Mannerheim-vonal bevehetetlen és hangsúlyozta, hogy a finn győzelem a civilizált világ győzelmét jelenti.

Újabb finn siker

Finn hivatalos hadijelentés arról számol be, hogy csütörtökön a karéliei földnyelven és a keleti hadszíntéren változatlan volt a helyzet. Salla környékén és Petsamonál az oroszok heves támadást indítottak, de a finnek valamennyi nagy orosz veszteségekkel vették vissza. A tengeri hadszíntérről nincsen semmi különösebb jelentés — mondja a finn hivatalos jelentés. Az orosz légiflotta több községet megtámadott. Az áldozatok száma csekély. (Dunaposta).

Rómából jelentik: A Corriere della Sera helsinki különdúsisója a finn harctérről küldött cikkében arról számol be, hogy az elfogott orosz katonák vallomása szerint a szovjet hadseregben egyre érezhető feszültség uralkodik egyrészt a tiszték és a legénység között, másrészt pedig a tiszték és a politikai biztosok között. (Dunaposta).

Stockholm, (Rador.) A finnországi fronton tartózkodó egyik svéd haditudósító jelentése szerint az orosz- finn háború kitörése óta

az oroszok 50 ezer halottat és ugyanannyi sebesültet vesztek.

Helsinki, (Rador.) A finn rádió az alábbi felhívást közölte: Küzdő hadseregünk csak akkor folytathatja győzedelmes harcát, ha erősen fel van szerelve. Az egész országban már eddig is jelentős mennyiségű ruhaneműt és a hadsereg által használható felszereléseket gyűjtöttek és az adakozás tovább folyik. Most elhatározták, hogy valamennyi közhatal, beleértve az iskolákat is, valamennyi nélkülözhető anyagát a hadsereg rendelkezésére bocsátja. Összeszedik a nélkülözhető szőrmebundákat, ingeket, gyapjúharisnyákat, lapátokat, zsákokat és különböző vágószerszámokat is.

Ejszakai légitámadás a német Syll-sziget ellen

Berlin. A német hivatalos jelentés közli: Saarbrückentől délre, a határvidéken az ellenség egy századának támadását visszautasítottuk. Az ellenség halottakat és foglyokat hagyott hátra. Légi haderőnk felderítő repülésük alkalmával a nyugati arcvonalt felett több légi harcra került a sor és ennek során 2 ellenséges repülőgépet lelőttünk. Egy német repülőgép Kolmar vidékén kényszerleszállást végzett és a földbeütközve megsemmisült. A Syll sziget felett vadászrepülőnk megtámadtak egy angol bombavető légitart és 3 angol gépet lelőttünk, míg egy negyedik olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy valószínűleg nem térhetett vissza támaszpontjára.

Páris. A francia hadijelentés a következőket mondja: Az éjszaka folyamán nem történt semmi említésre méltó esemény. Január 10-én lelőttünk 2 ellenséges repülőgépet, amelyek vonalunk között zuhantak le.

London: A tájékoztató minisztérium közlése szerint szerdán éjszaka angol bombavető repülőgépek bombázták a Syll-szigeten lévő katonai támaszpontot. A bombák az úgynevezett Hindenburg-úton vezető 12 kilométeres összekötő vasúti vonalra zuhantak

Angol kézbe kerültek az új Messerschmidt gépek tervvel

London, (Rador.) A Daily Express jelentése szerint a legújabb rendszerű „Messerschmidt 110” német vadászrepülőgép tervvel, rajzai és fényképek már Angliába kerültek. Ezeket a terveket az augsburgi üzemek tanulmányi intézetéből csempészték Londonba és most már az új német repülőgép valamennyi titka ismeretes angol szakörökben.

A tervekből kiderült, hogy az új német gépek három pontban befolyásolhatják majd a németek taktikáját: 1. Ezek a romboló gépek kísérhetik a német bombavető repülőgépeket Angliára és vissza, óránként 585 kilométeres sebességgel. 2. Olyan ágyúkkal rendelkeznek, amelyek messziről támadhatják meg az ellenséges bombavetőket és kívül maradhatnak a

Megindult a német ipari termelés a lengyel iparvidékeken

Berlin, (Rador.) A Német Távirati Iroda jelenti: A németek által megszállt lengyel területen a gyárak nagyrésze ismét megkezdte működését. Negyvenkét dohánygyár közül harminckettő dolgozik és hasonló arányban indult meg a munka a szappan és élesztőgyárakban, valamint az élelmezési iparban. A 32 dohánygyár közül 26 zsidó tulajdon. A német főkörmányzó elrendelte a kötelező munkaszolgálatot a zsidó lakosság számára és a munka ellenőrzést a lengyel lakosság számára. A zsidók által lakott helységeken megválasztották az öregek tanácsát, amely az önkormányzat szerve lesz és ezeknek kötelességük lesz a zsidó munkásosztályokat megszervezni. A munkakötelettség minden zsidóra egyé-

és dán jelentések szerint az utat teljesen elválták. A repülő megfigyelői nem állapították meg a bombák pusztításainak hatását, mert az éjszaka sötétjében történt a bombázás. Ugyancsak az elmúlt este felőrás ütközlet közben mérték össze erejüket a hatalmas angol bombavető a nagyteljesítményű „Messerschmidt 110” jelzésű német gépekkel. Egy angol gép elveszítettnek tekinthető, egy német gépet lelőttek, egy pedig dán terület felett kényszerleszállást végzett. A légitámadás azzal végződött, hogy a német gépek elmenekültek és az angol repülő még 200 kilométeres körzetben folytatták felderítő útjukat.

Páris: A Havas-iroda katonai szakértője az alábbi magyarázó közleményt küldte a harctéri jelentéshez: A nagy hideg ellenére a légi és szárazföldi tevékenység folytatódik. A megfigyelést végző felderítő repülőgépek több fényképfelvételt készítettek a vadászgépek támogatása mellett, amelyek két német repülőgépet lelőttek. A német pilóták ugyancsak több felderítőrepülést végeztek Észak- és Keletfranciaország területén. A szárazföldön, az úgynevezett Senki földjén összeütközések voltak a rohamosztágosok között. Ezek a rohamosztágok, 50-60 főből állnak. Tevékenységük főleg a Vogézek és a Saar mentén folyt le. (Rador.)

gép-fegyverek akció sugarain 3. A gépek mozgása nehézkes és ezért a Spitfire- és a Hurricane rendszerű angol gépek könnyen védekezhetnek ellenük. Az új gépeknek két főbb álló kezelőszemélyzetük van: a pilóta, aki automatikusan kezelheti a két ágyút és gépfegyvereket, amelyek előre hordának, míg társa háttal ül feléje és hátrafelé jövő gépfegyverek kezelését és a megfigyelést végzi. A benzintartályok golyóálló fémből készültek. A repülőgép 2800 kilométert tehet meg leszállás nélkül. Az angol szakértők véleménye szerint a „Messerschmidt 110” rendszerű új vadászgépek a harcban kisebb értékűek, mint az angol vadászgépek.

nenként 2 esztendőre terjed. Ez alatt az idő alatt lakóhelyén és családja körében maradhat, hogy élelmezhesse azokat. A német hatóságok által előírt munkákat a lakóhelyeken vagy azok közelében hajtják végre. Krakóban a zsidó munkásosztályok a főtér kövezését javítják ki. Itt fizetést is kapnak. A megszállt terület számos részében a hó eltakarításán dolgoznak.

Két 35 ezer tonnás új német csatahajót bocsátottak vízre

Londonból jelentik: Az angol admirálisok olyan értesítéseket kapott, hogy a német hadiflotta két harmincöt ezer tonnás egységgel megerősödött.

Több előzenységet

Igazi tél, dermedt hideg didergetti az embereket és kemény lehellete minden vonatkozásban érezteti hatását. A tél hatása, következményei ezerféle módon mutatkoznak, így elsősorban a vasúti forgalom terén, mert talán ez a közszolgálat érzi meg legjobban az időjárás viszontagságait. Vonatkésések, közlekedési akadályok, különböző fennakadások mindennaposak és bizony az utasoknak mostanában sok türellemmel kell várakozniuk a vonatokra. Természetes tehát, hogy az újságíró, ezer és ezer olvasó érdeklődésének kiszolgálója, napi munkája során tájékozódni kíván a forgalmi viszonyokról és érdeklődik a vasúti közlekedés, terén mutatkozó eltérésekről. Az érdeklődés azonban nap-nap után eredménytelen maradt, mert a tisztviselő — nyilván felettesei titenciói ellenére — azt a választ adta, hogy — semmi fennakadás, vagy zökkenő nem fordult a forgalomban. Másnap azután — újra és újra — megjelent a bucaresti-i vasúti vezérigazgatóság hivatalos közleménye, amely közölte, sajnós most már elkésve, hogy milyen eltéréseket okozott az időjárás a menetrendszerű közlekedésben. Ennek már természetesen Aradon senki sem vehette hasznát...

Megírjuk ezt az esetet, mert nem elszigetelt telesség s mint ilyen, megkívánja azt, hogy nyíltan ki-mondjuk: nem helyes és így. Nem helyes, mert a tévedések sorozata valóságos kínai falat emel közhivatal és közönség közé. Nem helyes — közönség és közönség egyaránt kárát vallják.

Mert nem csak az aradi vasúti forgalomra vonatkozó felvilágosításokról van szó. Sainos, minden vonalon, a közélet egész területén megnyilvánuló beállítottság csillant meg az emlegett esetben. Közhit, ami bizonyos mértékben a közhivatalokon túl is megnyilvánul, van, hogy „senkinek semmi köze ahhoz, amit én csinállok, hogy illetéktelen kíváncsisággal az, ha valaki bepillantást kíván abba a szolgálati folyamatba, amelyben én dolgozom”.

Hiábavaló fáradság lenne mindenkinek külön elmagyarázni, hogy mit jelent a túljáteközött közvélemény. Az a vasúti tisztviselő, aki szegyelemi és eltagadni való hibának véli a hideg miatt bekövetkezett forgalmi zavarokat, soha sem értheti meg azt, hogy sok ezer embert érdekelhet a vonatok késése. Apákat és feleségeket nyugtathat meg a lapok jelentése, melyből megtudja, hogy a hideg miatt késik a vonat, amely szeretteiket hozza. Mert a közszellem az, amely itt, ebben a viszonylatban érvényesül.

Közszellemnek nevezzük azt a hitet, amely a közügyeknek a hivatali szobák ajtaja mögé való zárását vallja. Manapság minden közügy titkolni való, minden közhasználatra szerkesztett intézkedés csak keveseknek érthető rejtély, az érdeklődő pedig feleslegesen lábatlankodó, munkát azaporító, felesleges rossz, kellemetlenségeitől pedig ridegséggel, elzárkózással visszautasítással lehet legjobban megszabadulni. Művész az, aki a közhivatalokban tájékozódást szerez, különösen akkor, ha az érdeklődés látszólagos érdekéről s nem a minduntalan magánérdekek ellen kiűzött „közérdekről” van szó. Mert ma már a mult üres szótama csupán, hogy a közérdek valamennyi magánérdek teljessége és nem lehet közérdek az, ami a közösséget alkotó egyedek érdekeit semmibe sem veszi.

Amikor tehát a közönség és a közhivatali szolgálatok közé emelkedő híralról beszélünk, nem egy-egy tisztviselő személyéről beszélünk. Csupán időnként kívánjuk a külföldi példákat, amelyeket az ország vezetői annyiszor idéznek, a külföldi példákat, amelyek arról beszélnek, milyen nagy mértékben veszül igénybe minden vonatkozásban a közintézmények a legteljesebb nyilvánosságot. Rendőri nyomozások és kormányelnöki ténykedések, adóztatási intézkedések és vádhatóság eljárássok — mindezek a legnagyobb nyilvánosság előtt történnek és bizony senki sem vallja kárát, hogy így van a közönség tájékoztatása külön szolgálat má már minden országban, így Romániában is, külön minisztériumokat szerveztek erre a célra és ezeknek a minisztériumoknak természetes érintkezési felülete a legszélesebb néprétegekhez — a sajtó. Nem elszigetelt rendszabályokat, nem esetenkénti „elégítelt” sürgötünk hát, amikor felpanaszoljuk, hogy a közügyeket légmentesen el akarják zárni a nyilvánosság elől. Kicsit több szívéllyességet sürgötünk közéletünk minden vonatkozásában, új szellemet, amely éppen a sajtóminisztérium létesítése gondolatának jegyében álljon. Nem a hivatalos közlemények, nem a rövid és szűkszavuan mért hivatalos nyilatkozatok azok, amelyek a közvélemény terébélyes fáiának gyökeret. Hanem a nyílt, őszinte, bírálatot nemcsak eldűró, de szívesen látó együtműködés, közhivatali szolgálat és nagyközönség között...

(b. k.)

Thorez Németországban van

Milánó. A Stampa szerint Franciaországban nagy felháborodást keltett az a hír, hogy Thorez Svájcban keresztül Németországba szökött és jelenleg Aachenben tartózkodik.

Elsülyedt az Exeter

Buenos Ayres. A Peñero című lap közlése szerint az Exeter angol cirkáló, az Admiral Graf Speerrel lefolyt tengeri ütközet egyik résztvevője Bahia Blankától 80 mérföldnyire állítólag elsülyedt. A hajón lévő sebesülteket és az életbenmaradtakat a Dunckerch hajó vette fedélyezre.

Elborította Aradot is a sarki fagyhullám!

Minusz 23 fok volt az elmúlt napon a fagy — Szibériai hideget jelentenek mindenfelől

Az utóbbi napokban az egész ország területét elérte a fagyhullám, amely különösen az északkeleti részekben volt erős. A tegnapi nap folyamán az alábbi adatok érkeztek: Iasi: —25, Galati: —23, Soroca: —26, Buzau —17, Cetatea Alba: —26, Cernauti: —29, Craiova: —17, Braszó: —21, T-Ocna: —17, Chisinau: —26. Bucarestben a hőmérő reggel hatkor —20 fokot mutatott és két órával később már 21 fokra súlygyed a hőmérséklet. Dél előtt kilenckor újra —20 fokot mértek. Érdekes, hogy az éjszaka alatt sem súlygyed —20 fok alá a hőmérséklet. A központi meteorológiai intézettől nyert értesülések szerint a hőmérséklet rövidesen emelkedni fog és a hideghullám alább hagy.

Észak-sarki hideg Bukovinában

Cernautiból jelentik, hogy tegnapelőtt a hideg jelentősen erősödött. A metsző északi szél heves viharba csapott át. A hőmérséklet egyre csökkent és az éjszaka alatt —30 fok alá súlygyed. Tegnapra a vihar elállt, ezzel szemben a fagy fokozódott és délben —29 fokot mértek. A rendkívüli hideg miatt úgy a városokban, mint a falvakban szinte teljesen megszűnt a forgalom. A vonatok minden állomásra nagy késéssel futnak be. A társaságkocsi-járatok működését is félbe kellett szakítani. A hírek szerint az egész tartományt borzasztóan megviseli a szokatlan fagy. Több helyen kiéhezett farkascordák veszélyeztetik a fal-

vakat. Az éhségtől és fagytól üzött állatok nem egy nyáját semmisítették meg, sőt még a lakosokat is fenyegetik. A falusiak külön órségeket állítottak fel védekezésül a vadállatok ellen. Az elmúlt éjjel a fagy egy újabb emberi életet követelt. Az Unirii-téren lévő villamos-megállónál megtalálták Gr. Daniliuc 67 éves földműves teljesen összefagyott testét. A szerencsétlen ember holttestét a temető halottasházába szállították.

Viharok a tengerpartien

Constantából jelentik, hogy a Fekete-tenger partján rendkívül heves viharok dühöngenek. A vihar miatt több hajó arra kényszerült, hogy menedéket keressenek a Caliacra-öbölben, viszont számos hajó még a kikötőket sem volt képes elhagyni a szokatlanul erős szélvihar következtében. Tegnap reggel a hőmérséklet —20 fokra súlygyed. A fagy és a vihar következtében több szerencsétlenség történt a constanta-i kikötőben. Ion Marinoff munkás, a Suceava hajó hidjáról a Bucegi gőzösre akart átjutni, miközben megcsuszott és a tengerbe zuhant. Csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudta egy kikötői vontatógőzös megmenteni. Hasonló baleset érte a „Danubian” angol gőzös néhány tengerészét. A vihar ezenkívül maidnem tüzvésztt okozott az egyik elemiskolában, ahol a keletkező kéménytűzet csak nagy nehézségek árán sikerült lokalizálni a tüzoltóságának.

Farkascordák garázdálkodása

Ploestiből jelentik, hogy Prahova megvében szintén feltűntek a farkascordák, amelyek a falvak körül garázdálkodnak. Egyébként Ploestiben —15 fokra szállott alá a hőmérséklet és a fagy beállta előtti ólmos eső miatt számos baleset történt, úgy a járművek, mint a járókelők között.

A fagyhullám változatlan erővel tart. Bucarestbe érkezett jelentések szerint tegnap este 8 órakor Jacobeniben 34, Iasiban 33, Cernautiban 30, Bucarestben 22, Temesváron 18 fok hideget mértek. A befutott jelentésekből megállapítható, hogy amíg Európa északi részében meleg hullám észlelhető, addig a déli részekben valóságos szibériai hideg uralkodik. Az Északi Jéges Tenger északnyugati részén a meleg-hullám a

fagyponthoz emelte a hőmérsékletet. Szovjet-országok középázsiai részében, ahol ilyenkor a legnagyobb hideg szokott uralkodni, helyenként 20 fok meleget mutat a hőmérő, viszont Moszkvától dél felé az Adriai tengerig igen sok helyen —30—32 fok hideget mértek.

A fagyhullám Magyarországon

Budapest. (Rador.) Magyarország területét fagyhullám borította el. Tegnap délután a Dunán —19, Északmagyarországon —22 és Kárpátalján —26 fok hideget mértek.

Svédországban és Finnországban zártak az olvadás

Stockholm. A Balti-tenger északi felében Svédországban és Finnországban szinte minden átmenet nélkül, egyik napról a másikra megváltozott az időjárás és a dermedt hideget felmelegedés követte. Több helyen a hőmérséklet az olvadási pont fölé emelkedett.

A keddről-szerdára virradó éjszaka soha nem tapasztalt fagyhullám borította el az országot. A hőmérő —41 fokra szállt le, amire még nem volt példa.

Odesszában tegnap —25 fok hideget mértek. Befagyott a Fekete-tenger is, amire évtizedek óta nem volt példa.

Bucaresti. Az óriási hideg következtében a vonatok rendszeres közlekedését csak nagy nehézségek árán lehet fenntartani. A CFR. forgalmi szolgálata a vontatási és a pályafenntartási osztályok, valamint a műhelyek alkalmazottjai emberieleti erőfeszítéseket tesznek a forgalom fenntartására és hogy a személyszállító vagonokat megfelelő módon fűthessék. A mozdonyok légréteggel borítva érkeznek és gyakran fagnak be. A legutóbbi táviratok szerint Chisinauban 35, Iasiban 33, Cernautiban 36, Kolozsváron 25, Nagyváradon 23, Temesváron 22, Galatiban 25 és Bucarestben 25 fok hideget mértek. A várható időjárás péntekre: Változó felhőzet, erős északi szél az ország déli részében. Délen és délnyugaton a hőmérséklet némiképp emelkedése várható. Havazás is lehetséges. Galatiban a Duna teljesen befagyott és a gyalogközlekedés a jégen megindult, Iasi külvárosában farkasokat észleltek.

Újabb jelentések szerint a CFR. egyes járatokat beszüntetett, hogy a többi vonalakon a forgalmat biztosíthassa.

Bányaszerencsétlenség Amerikában

NewYorkból jelentik: A Virginia állambeli Bertley közelében lévő szubányában hatalmas robbanás betemette a tárnákat kilencvennégy bányász került a romok alá. A mentőosztagok eddig két holttestet hoztak felszínre.

Négyes ikreket szült egy beszarabiai fiatal asszony

Az anya és gyermekei elpusztultak

Chisinau. Eufrozina Miron 18 éves scoren-i fiatal asszonynak január 7-én 4 élő gyermeke született, de az anya meghalt. A helyi hatóságok mentőautót kértek a prefekturától, hogy a négyes ikreket Chisinauba szállíthassák. A mentőautót azonban nem küldték ki és amíg más autót találtak, az ikrek közül kettő meghalt, a másik kettő pedig megkeresztelésük után Chisinauban halt meg.

URANIA

Telefonelövét: 1232.

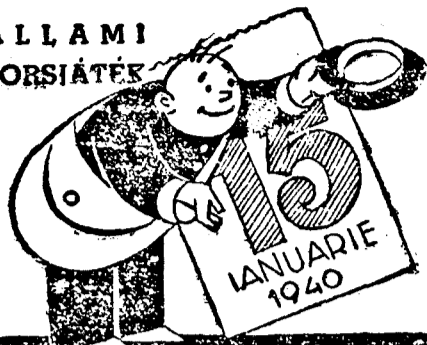
Elcsaltant „AZ ELSŐ CSÓK”

A szívek csalogánya, a tündéri bangu

DEANNA DURBIN sz. rel-mos lett!

Szebbnél szebb melódiák, humoros jelenetek felejthetetlené varáz. olják a legbá osabb bakfis új film-slágerét. Melwyn Douglas, Jackie Cooper. Háborus világhírű. Előadások: 5, 7, 15, 9, 30.

ÁLLAMI
SORSIÁTEK

Mit szólna hozzá, ha már az év
elején kapna kellemes hírt?

A levélhordó meghozza a jó hírt,
ha az Állami Sorsjáték
JANUÁR 15-iki és 18-iki
húzásaira sorsjegyet vásárol a

COLECTURA OFICIALA DE OFICILOR RURALE PTI.

SORSJEGYÁRUDATOL

Helyi cím: Olariu Ioan, Arad, Str. Bratianu 3. Telefon 21-19.

Finnország hőse, Mannerheim tábornagy

Hetvenkét éves a modern Suomi megteremtője

Báró Mannerheim, a finn hadsereg főparancsnoka és az európai aktív hadvezérek legidősebbike, egy ízben már harcolt Oroszország ellen, annak ellenére, hogy katonai pályafutását mint orosz tiszt kezdte. Oroszországban jóváskadett-iskolát végzett, majd pedig mint orosz tiszt végig küzdötte úgy a Japán elleni, mint a világháborút.

Amikor Oroszországban a bolsevizmus hatalomra került, az időközben tábornokká előlépett Mannerheim báró lemondott orosz tiszti rangjáról és a felszabadult Finnország rendelkezésére bocsátotta magát. Három hónappal később a finn szenátus Mannerheimet a finn fehér hadsereg főparancsnokává nevezte ki. Ennek a hadseregnek az volt a feladata, hogy Finnországot a bolsevista csapatoktól megtisztítsa. Ebben az időben fogadta el Mannerheim Finnország nevében a németek segítségét. Ez a barátság még a német összeomlás után is tartott. Ludendorff, akiről legkevésbé sem állítható az, hogy szentimentális lett volna, 1919-ben egy közbéd alkalmával, amelyre híelt finn köveket, arról a barátságról így nyilatkozott: Minden eddigi elhatározásomban az észszerűség vezetett. Abban az elhatározásban azonban, hogy Finnország segítségére siessünk, nemcsak a fejemre, hanem a szívemre is hallgattam.

Von der Goltz tábornok, aki azoknak a német csapatoknak főparancsnoka volt, amelyek Mannerheim mellett az oroszok ellen harcoltak, emlékirataiban így ír:

— Németország azzal, hogy Finnország segítségére sietett, újabb barátot szerzett, talán az egyetlen barátot, aki hű maradt hozzá akkor is, amikor a háború elveszett és már nem volt észszerű az, hogy valaki Németország barátja legyen.

Finnország felszabadítása után Mannerheim báró új munkába kezdett, de ez a munka is a régi célt szolgálta: Finnország számára annak biztosítása, hogy idegen segítség nélkül is megvédehesse magát.

A cári katonatiszt

Báró Mannerheim a régi iskola lutheránus arisztokratáinak sorába tartozik. Családja Svédországból származik és a Svédország és Oroszország között folyó végnélküli háborúk idején vándorolt Finnországba, ahol letelepedett. Még fiatal tiszttel volt Mannerheim báró, amikor személyi szeretőfreméltósága és kitűnő lovastudománya következtében a cári udvar egyik kedvelt tagja lett. Mannerheim megszerente az oroszokat, de csak egyet nem tudott megszokni ez a lutheránus nemes: azt, hogy az oroszok semmi érzékkel sem rendelkeztek a ponfosság és a rend iránt.

— Ha mindazok az emberek — mondotta egyszer baráti körben —, akik rendtelenségben és pontatlanságban élnek, csak egyszer tudatára ébrednének annak, hogy mily kellemes a rend, akkor megszűnne a világon a rendtelenség.

Mannerheim akkor még nem sejtette, hogy mily sok hasznát veszi majd a híres szláv rendtelenségnek. Mert ma már biztos: ez a rendtelenség nagyban hozzájárult a finneknek a bolsevista csapatok fölött aratott győzelméhez.

Mint már említettük, a Mannerheim-család svéd származása. A jelenlegi finn hadvezér ősei a

tizenharmadik században telepedtek le Finnországban. Amikor XII. Károly svéd király Nagy Péter cár ellen hadat viselt, tisztségi sorában Mannerheim tábornagy több őse küzdött. Mannerheim, aki családjá körében ma is svédül beszél, rendkívül büszke svéd származására és szívesen emlékezik meg hadvezér őseiről. Ez sokszor bosszúságot okozott annakidején orosz tisztársainak.

Egy ízben, amikor a fiatal Mannerheim több tiszttársával egy orosz tábornok vezetése alatt a pultavai csatateret felkereste, ahol Nagy Péter cár legyőzte XII. Károly svéd királyt, az orosz tábornok dölyfösen ezt a kijelentést tette:

— Látja, kedves báró, az Ön ősei itt ismerkedtek meg egyszer az orosz hadsereggel.

— Nem, Ön téved —, válaszolta Mannerheim, anélkül, hogy szokott nyugalmából kizökkenne volna. — Őseim Narvánál ismerték meg az orosz csapatokat.

Narva az a hely, ahol XII. Károly vezetése alatt egy kis svéd hadsereg a számszerűleg lényegesen nagyobb orosz haderőt megverte.

A hidegvér egyébként egyike Mannerheim tábornagy legjellemzőbb tulajdonságainak. Szemé-

A „három O.” — Finnország három tábornoka

Nem sok idő telt el azóta, hogy Mannerheim tábornagy megjárta leányát annak párisi otthonában. Ez a látogatás augusztusban történt, abban az időben, mikor az ősz sulyos eseményei már előrevetették árnyékukat. Mannerheim Lausanne-ba utazott régi házi fogorvosához és fogműtétnek vetette magát alá. „Dagadt arccal és gyulladt foggyökérrel mégsem lovagolhatok csapataim élén” — mondotta nevetve. Vajjon sejtette-e akkor, hogy néhány hét múlva kis országában mi következik be? Az augusztusi látogatás óta Sophie Mannerheim nem kapott édesapjától magánjellegű értesítést. Tudatában van azonban annak, hogy édesapja elsősorban Finnországa és azok a feladatok, amelyek elé most a történelem állította, sokkal gigantikusabbak, semhogy arra gondolhasson, hogy levelet írjon leányának.

Mint említettük, Mannerheim báró a legidősebb a jelenlegi európai hadvezérek között. Munkatársai azonban annál fiatalabbak. Tábornokait a finnek a „Három O.” néven jelölik meg, és pedig: Oester-

lyi bátorság egyik fő jellemvonása ugyan, de mégis rendkívül takarékosan bánik katonái életével, annyira takarékosan, hogy orosz katonáit, akik más módszerhez szoktak, a világháború során gyakran szemére vetették óvatosságát. Így egy orosz tábornok Przemysl alatt, amikor Mannerheim katonáival a támadó osztrákok elől visszavonult, ezeket a szavakat intézte hozzá:

— Semmi, hogy meneküljenek, jobb lenne, ha elesnének...

— Miért? — válaszolta Mannerheim. — Az ellenség nem nagyon szomorkodna halottaink fölött. Mindenesetre jobb, ha embereink életével takarékoskodunk és őket alkalmas pillanatban újból felhasználjuk egy ellenátadásban.

Ez a pillanat azután vajóban elérkezett, amikor azt Mannheim előre látta: Przemyslt az oroszok meghódították.

Mannerheim tábornagy, bár már 72 éves, megőrizte hadnagyi éveinek karcsu magas alakját. Szerinte fiatalossága megőrzését nagy mértékben annak köszönheti, hogy egész életén át sportolt. Kedves sportja, amit az egy lovasfisztnél természetes is, a lovaglás.

A társadalmi életben Mannerheim a tipikus nemzeti arisztokrata. Mint a volt cári hadsereg egykori tábornoka természetesen tökéletesen beszél oroszul és mivel hosszú ideig élt cári udvarban, még annak idején megtanulta az udvar hivatalos nyelvét, a franciát. Anyanyelve a svéd és a finn, később pedig megtanult angolul és németül is.

Mannerheim tábornagy sohasem lett különbséget hivatali teendő és magánélete között. Katonai körében épp olyan szeretetreméltó és választékos modoru, mint családi életében. Lakása pedig olyan egyszerű és szerény, mint amilyen egyébként Mannerheim nyilvános életében is.

Mannerheim tábornagnak két leánya van: Josephine és Sophie. Mindkétten évek óta külföldön élnek. Josephine, az idősebb, aki Londonban lakik, egész Angliában ismert a különböző jókorny szervezetekben kifejtett tevékenység révén. A fiatalabb Sophie, a tábornagy kedvence, Párisban lakik egy szerény, kis lakásában. Ő is részt vesz jókorny munkában és nem csak a kis finn katonai keretében tevékenykedik. A világháború idején, amikor Sophie még gimnazista leány volt, a francia Vörös Kereszt sorában működött és most négy hónap óta ismét a Vörös Kereszt szolgálataiban áll. Nemcsak északon harcoló honfitársai, hanem a Maginot-vonal francia katonái is gyakran kapnak csomagokat, amelyek feladója: Mannerheim Sophie bárónő, Páris.

mann tábornok, aki a finn hadsereg vezetésében közvetlenül Mannerheim után következik, Oesch tábornok vezérkari főnök és Ohquist tábornok, aki a karéiai fészigezen küzdő csapatokat vezeti. Ezek között a legidősebb 47, míg a legfiatalabb 45 éves.

Ezeknek a tábornokoknak személyével kapcsolatban a legérdekesebb, hogy annak idején jelenlegi főparancsnokuk ellen küzdöttek. Akkor ugyanis, amikor Mannerheim még orosz tiszt volt, a „három O.” Németországba szökött és a német hadseregben háromezer finn önkéntessel együtt az orosz elnyomók ellen harcolt. Oestermann, Oesch és Ohquist csak akkor tért vissza Finnországba, amikor Oroszországban a bolsevista forradalom kitört. Mindhárman 1914-ben mint diákok hagyták el hazájukat. Finnországba való visszatértük után azután Mannerheim prancsnoksága alá kerültek, aki épp akkor mondta le orosz tiszti rangjáról és, akinek irányítása mellett folytatják jelenlegi küzdelmüket is.

Jól fűtött terem!

CORSO TELEFON: 2063.
Előadások: 5, 7-15 és 9-15.

PREMIER!

A filmek csodája, amit az emberi elme és technika alkotni tud, az mind fel van halmozva e filmben, amely az 1939. évi velencei filmkiállításon az első díjat nyerte

Dr. KOCH, A HALÁL LEGYŐZŐJE

EMIL JANNINGS életének legnagyobb alakítása.

E filmet minden kultúrembernek kötelessége megnézni! **Hiradók: a legutolsó háborús eseményekkel!**

Délután 3-kor olcsó helyárrakkal **TARZAN ÉS FIA!**

Kisebbségi orvosok pöre a Betegsegélyző Pénztár váradi fiókja ellen

A Munkabírószág helyt adott dr. Weinstock Armin, dr. Papp Géza és dr. Spitzer Sándor keresetének

Nagyváradról jelentik: A Goga-kormány emlékezetes intézkedései nemcsak az állami és közintézményeknél éreztették hatásukat, hanem más közületeknél is. Nyilván ez idézte elő azt is, hogy a nagyváradi betegsegélyző pénztár három kisebbségi orvosát, dr. Papp Gézát, dr. Weinstock Armin és dr. Spitzer Sándort minden előzetes felmondás és értesítés nélkül menesztették állásukból. Az elbocsátott orvosok évtizedes munka tekintetével vissza a betegsegélyző pénztárban, így dr. Papp Géza 1921, dr. Weinstock Armin 1912, és dr. Spitzer Sándor 1930. óta teljesítették szolgálatot a betegsegélyzőnél.

A három elbocsátott orvos a Goga-kormányhoz küldött memorandumot, amelyben kérték, hogy helyezze vissza állásukba, de a kérést elutasították. Erre dr. Weinstock, dr. Spitzer és dr. Papp Géza orvosok, dr. Olteanu József ügyvéd útján pört indítottak a betegsegélyző pénztár ellen a munkabírószágnál. Követelték, hogy a betegsegélyző fizesse meg a felmondási időre járó összeget, továbbá az elmaradt szabadságidőért járó fizetést.

A munkabírószág először dr. Papp Géza orvos keresetét tárgyalta, amelyet elutasítottak. Az elutasítás indoklása az volt, hogy a Betegsegélyző Pénztár közintézmény, amelynek tisztviselői és így orvosai is közalkalmazottaknak tekintendők és így jogukat nem érvényesíthetik a munkabírószág előtt.

Felekezés folytán a törvényszék harmadik szekciójának tanácsa elé került az ügy. A törvényszék megváltoztatta a munkabírószág határozatát, kimondotta, hogy a keresetnek jogalapja van és az iratokat visszaküldte a munkabírószághoz, hogy a követelés összegszerisége tekintetében hozzon határozatot. A törvényszék határozata alapján a munkabírószág egyesítette a három elbocsátott orvos keresetét. A napokban lefolyt munkabírószági tárgyaláson a Betegsegélyző Pénztár képviselője hatásköri kifogást emelt a munkabírószág illetékessége ellen, azzal az indoklással, hogy a Betegsegélyző Pénztár közintézmény, tehát alkalmazottaival meglévő munkaviszonyukban nem ítélezhetik.

Dr. Olteanu József ügyvéd azonban hivatkozott a törvényszék harmadik szekciójának döntésére, és ennek alapján dr. László munkabíró helyt adott mindhárom orvos keresetének.

A munkabírószág kötelezte a Betegsegélyző Pénztárt, hogy dr. Weinstock Arminnak egy évi, dr. Papp Gézának és dr. Spitzer Sándornak 4-4 havi felmondási időt fizessen ki. A munkabírószág továbbá kötelezte a Betegsegélyző Pénztárt, hogy mindhárom orvosnak három évre visszamenőleg fizesse meg az elmaradt szabadságidőre járó fizetést és ezeket az összegeket vegyék fel az ezévi költségvetésbe. A munkabírószág határozatában kimondta, hogy a Betegsegélyző Pénztár nem köz-, hanem magánintézmény, és így tisztviselői sem tekinthetők köztisztviselőknek. Ez annál is inkább nem, mert állásukat nem kinevezés útján nyerték el, hanem mindhárom esetben írásbeli szerződést kötöttek, amelyeket a pénztár fölöttes hatóságai is jóváhagyottak. Megállapította a munkabírószág, hogy az elbocsátott orvosok a nyugdíjpénztárnak sem voltak tagjai, holott, mint köztisztviselőknek kötelező lett volna rájuk a nyugdíjpénztári tagság.

A három elbocsátott orvos, a munkabírószághoz beadott keresetben bejelentette, hogy a jogtalan elbocsátás miatt külön anyagi és erkölcsi kártérítési pört indítanak a Betegsegélyző Pénztár ellen.

Az elbocsátott orvosok ugyanis bizonyítani tudják, hogy az alatt az idő alatt, amíg

tagjai voltak a Betegsegélyzőnek, a legjobb minőségűnek örvendtek. Az a miniszteri biztos, aki az elbocsátás előtt vizsgálatot tartott a Betegsegélyzőnél, a három orvos nemzetisége és felekezete iránt is érdeklődött és így nyilvánvaló, hogy a váratlan elbocsátásuknak ez volt a közvetlen oka.

GLORIA SPORTEGYESÜLET BALIA !!!

január 13-án, szombaton

a Bulevard kávéház (Központi Szálló) helyiségeiben, bejárat Str. Alexandri felől.
Elsőrangú zene. Szépségverseny. Tombola.
Amerikai bár és egyéb megépetések.

Aszfaltgyalogjáró készítésének elmulasztása nem ok az új épületek lakhatási engedélyének megtagadására

Erdekes aradi ügyben hozott döntést a temesvári közigazgatási tábla

Temesvárról jelentik: Aradváros polgármesteri hivatala legutóbbi rendeletet adott ki, mely szerint a jövőben

senki nem kap a város területén építési engedélyt, vagy ha ilyenkor már rendelkeznek, nem kaphat lakhatási engedélyt, ha nem készít aszfaltburkolatot a háza előtt.

A városi rendelet szerint ez az intézkedés a város bármely részére — tehát a külterületekre is vonatkozik. Az érdekeltek részéről a rendelet megsemmisítése iránt keresetet intéztek a temesvári helyi közigazgatási bírósághoz. A konkrét esetben, amely a kereset kiinduló pontját képezte, az építető még 1938-ban megkapta az aradi városi mérnöki hivataltól az építési engedélyt és abban többek között arra kötelezték, hogy a háza előtt homokolt gyalogutat készítsen. Olyan helyen történt egyébként az építkezés, ahol

a város még kocsitúról sem gondoskodott.

Az épület most elkészült, az építető lakhatási engedélyért folyamodott, de mivel időközben megjelent a vonatkozó városi rendelet,

kérelmével elutasították: lakhatási engedélyt csak akkor kap, ha megépíti az aszfaltjárdát.

A helyi közigazgatási bíróság ebben a kérdésben igen érdekes határozatot hozott. Eszerint a lakhatási engedély lényege nem más, mint annak ellenőrzése vajjon az építető minden tekintetben megfelelt-e a feltételeknek, amelyekhez az építési engedélyt kötötték, tehát, hogy a kérvényező jóváhagyott terveknek megfelelően építkezett-e?

Utólagosan azonban nem lehet újabb feltételeket támasztani és a kikötött homokolt járda helyett — amelyet az építető el is készített — aszfaltjárdát követelni. Másrészt viszont

az aszfaltjárda kérdését sem lehet egyszerű rendeleti úton elintézni, hanem csak az érdekeltektől háztulajdonosokkal egyetértően alkotott szabályrendelet útján.

A helyi közigazgatási bíróság ennél fogva megsemmisítette a városi rendeletet és Aradvárosát kötelezte, haladéktalanul engedje meg az illetékelnek, hogy újonnan építet házáat használatba

Ötezer leien a régi perekben a peres felek: nem képviselheti ügyvéd a bíróság előtt

Kolozsvár. Az új polgári perrendtartás, amely március elsején lép életbe, a jogszolgáltatásban is nagy változásokat hoz magával.

Azokban a falvakban és községekben, ahol járásbírószág — vagy amiképpen újabban nevezik: békebírószág nem működik, községi bíróságokat állítanak fel, amelyek elnöke az illető község bírója (primar), míg két tagját az illetékes járásbíró nevezi ki a falu értelmiségi lakosai közül. Ezek a községi bíróságok 500 lej értékig illetékesek az eléjük került ügyekben dönteni.

Az új polgári perrendtartás szerint a békebírószágok az 5000 leien aluli perekben első és utolsó fokon ítéleznek és így határozataikat felebbezéssel nem, hanem csak semmisségi panasszal lehet megtámadni az illetékes törvényszék előtt. Az így 5000 leien aluli perekben ügyvéd nem képviselheti a peres feleket, akiknek vagy személyesen kell megjelenniük a békebírószág előtt és képviselni érdekeiket, vagy pedig szüleiket, fiugyermekeiket, nagybátyjaikat, unokáikat, vagy szomszédjaikat küldhetik el maguk helyett.

vegye, illetőleg abba beköltözhessek.

Eddigi szokás szerint az építési engedélyek alapján elvégezték az építkezést, majd ennek befejeztével külön lakhatási engedélyt is kellett szerezni, amely — miként a közigazgatási bíróság megállapította — nem más, mint annak ellenőrzése, vajjon megfelelt-e mindenben az építkezési engedély feltételeinek. A régi városi építési szabályrendeletekben mindenütt szerepelt a lakhatási engedély. Az 1936. március 27-én megjelent közigazgatási törvény 252. szakasza ezeket, a csatolt területeken lévő régi szabályrendeleteket hatályon kívül helyezte, az új közigazgatási törvény pedig sehol nem intézkedik külön lakhatási engedélyről.

A lakhatási engedély maga tehát teljesen idejét mulat.

Nem szüntethető meg az egyéni munkaszerződés az alkalmazott összpontosításra való behívása miatt

A minisztertanács a munkaügyi miniszter előterjesztése alapján határozatot hozott, amelynek értelmében egyetlen vállalat tulajdonosa, vagy vezetője sem tekintheti, valamely alkalmazott katonai összpontosításra való behívását olyan oknak, amely alapul szolgálhat az egyéni munkaszerződés felbontására. Ez a kötelezettség minden munkaadó vállalkozásra vonatkozik, függetlenül attól, hogy egyéni vagy társas cégről van szó és hogy a társas cég milyen jogi formában működik. A fenti intézkedés kiegészíti és magyarázza azt a rendeletet, amely a katonai összpontosításra behívott alkalmazottak jogairól 1939. május 8-án, a Monitorul Oficial 105. számában jelent meg.

Megállapítja ezenkívül a minisztertanács jegyzőkönyve, hogy olyan esetekben, amikor katonai összpontosításokra behívott alkalmazottak helvettetésére végett valakit munkára alkalmaznak, az utóbbi munkaszerződése a szokásos felmondási idő mellett felbontható.

Szombaton szenzációs kettős premier!

I. **Itél az éjszaka**

II. **A zöld frakk**

Izgalmas gangster-film.

Francia vizjáték.

BURGESS MEREDITH, MARGO és EDUARDO CIANNELI-vel | ELVIRA POPESCU és JULES BERRY-vel

ARADI KÖZLÖNY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési árak:

Egész évre... 840 lei | Negyedévre 210 lei
Félévre... 420 " | Egy hónapra 70 "Fontos tudnivalók
a választói névjegyzékek
kiegészítéséről

A választói névjegyzékeket január hó folyamán készítik el, illetve módosítják az időközben beállott helyzetnek megfelelően. Azok az állampolgárok, akik a választói törvény értelmében választói jogosultsággal bírnak, minden év január 1-15. között megjelennek a község házában működő bizottság előtt, amely városokban a polgármesterből, a városi titkárból, a rendőrőrnökökből és a pénzügyigazgatóság kiküldöttjéből, községekben pedig a községi bíróból, a jegyzőből, egy csendőrsparancsnokból és az adóhivatal kiküldöttjéből áll. A jelentkezés alkalmával az érdeklődők előszóval kéri a választói névjegyzékbe való felvételüket. Ugyanakkor bejelentik a ténylegesen gyakorolt foglalkozásukat.

A bizottság személyes tudomása, valamint a jelentkezők által felmutatott igazoló iratok alapján minden foglalkozási ág részére összeállítja a választói névjegyzéket két példányban.

Az ilyenképpen összeállított választói névjegyzéket 10 napra kifüggesztik a községi előjáráságon, valamint az illetékes járásbírószágon. Az érdekeltek ez alatt az idő alatt az illetékes járásbírószághoz előterjesztést nyújthatnak be, amelyek felett a járásbírószágon három napon belül köteles dönteni. Ezután a választói névjegyzékeket véglegesen kell tekinteni.

Választói jogosultsága van azoknak a román állampolgár férfiaknak és nőknek, akik betöltötték a 30. életévüket, irástudók, ténylegesen gyakorolják a következő foglalkozások egyikét: 1. mezőgazdasági és testi munka; 2. kereskedelem és ipar; 3. szabad foglalkozás, továbbá nem méltatlanok és nem összeférhetetlenek.

A szenátorválasztói névjegyzékeket ugyanazon időben az illetékes törvényszéki főelnök állítja össze. A főelnök a beváltott okmányoknak az alapján két példányban állítja össze a névjegyzéket, minden foglalkozási ágra külön és ezután beküldi a táblai főelnöknek felülvizsgálás és jóváhagyás végett. A választói névjegyzéket 10 napra ki kell függeszteni az illetékes ítéltáblánál. Ez alatt az idő alatt előterjesztést lehet benyújtani, mely felett az ítéltábla főelnöke dönt.

Szenátorválasztói jogosultsággal bírnak azok a román állampolgár férfiak és nők, akik betöltötték a 30. életévüket, irástudók, nem összeférhetetlenek és nem méltatlanok és akik a három foglalkozási ág valamely hivatalosan elismert szervezetében vezetői állást töltenek be

ZÜRICH I TÖZSDEZARLAT: Páris 998 és fél, London 17.62, Newyork 441.93, Brüsszel 75, Mánó 22.50, Amszterdam 237.87, Berlin 178.62, Szófia 530, Belgrád 10.00, Bucuresti 3.30.

A Balkánszövetség értekezletének célja. Belgrádból jelentik: A Balkánszövetség tagjainak összehívásával kapcsolatban közlik, hogy az értekezlet célja tájékoztató. Erre különösen a mostani nemzetközi helyzetben van szükség.

Lemondott a japán kormány. Tokióból jelentik: Abe japán miniszterelnök elhatározta lemondását. Erről külön-külön értesítette a kormány tagjait. A kormány lemondását hivatalosan csak az új kabinet megalakulása után hozzák nyilvánosságra.

Nincs idegen tengeralattjáró az amerikai partokon. Washingtonból jelentik: Hull külügyi államtitkár — mint a német tengeri iroda vezetője — megcáfolja azokat a külföldön terjesztett híreket, melyek szerint az amerikai partok mentén idegen tengeralattjárókat vettek volna észre. A külügyi államtitkár kijelentette, hogy az amerikai hajók teljes biztonsággal közlekedhetnek a közvélemény államai között.

Folytatják a magyar—német gazdasági tárgyalásokat. Budapestről jelentik: A decemberben félbemaradt német—magyar gazdasági tárgyalásokat e héten folytatják és valószínűleg be is fejezik. Klaudius főjóra vezeti a német delegációt, míg magyar részről Niski Alfréd lesz a megbeszélések vezetője.

Dr. Pacha püspök fogadástétele. Temesvárról jelentik: Dr. Pacha Agoston megyéspüspök két nap előtt fogadástétele rendezett, melyen az itteni papi előkelőségeken kívül dr. Marta Alexandru királyi helytartó, Dragalina Cornel tábornok, hadtestparancsnok, dr. Ciupe Gheorghe kormányzósági vezértitkár, dr. Baran Coriolan volt miniszter, főpolgármester és még számosan jelentek meg.

MENTESÍTETTÉK A CSEHEKET A KATONAI SZOLGÁLAT ALÓL. Berlnből hivatalosan jelentik, hogy a birodalom cseh alattvalóit mentesítették mindennemű katonai kötelezettség alól. A Prágában megjelenő hivatalos lap részletesen közli az erre vonatkozó törvényrendeletet.

Ciano gróf sógora az új szófiai olasz követ. Szófiából jelentik: A bolgár kormány hozzájárult Maximó Magistrali gróf szófiai olasz követté való kinevezéséhez. Olasz körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak Magistrali gróf kinevezésének, mert sógora Ciano gróf külügyminiszternek.

A londoni lengyel nagykövet tiltakozott a vilnai lengyel egyetem bezárása ellen. Londonból jelentik: A brit kormány mellett működő lengyel nagykövet tiltakozó jegyzéket adott át az angol külügyminiszternek. A Franciaországban székelő lengyel kormány a jegyzékben tiltakozik a vilnai lengyel egyetemnek általi hatóságok által történt bezárása ellen. A jegyzék hangoztatja, hogy a vilnai egyetemnek rendkívül fontos szerepe volt az egész vidék műveltségi életére.

Göre Gábor

bíró ur, a halhatatlan Gárdonyi Géza híres alakja bevonul Budapestre a Hunnia-filmgyárba, ahol a napokban megkezdik a „Göre Gábor bíró ur” című magyar film forgatását. Már valamennyi szereplő, a Durbint sógor, Kátsa cigány alakítója aláírta szerződését. Mindez közelebből azért érdekel bennünket, mert a híres Göre Gábor ur alakítója nem más, mint Tompa Sándor, a kolozsvári—nagyváradi színtársulat népszerű Tompa „Pufi”-ja, aki a magyar fővárosban egyszerre a legnépszerűbb színészek sorába emelkedett. Izes, székely beszéde, eredeti humora csakhamar Pesten is feltűnést keltett és színház, film egyaránt versengenek Tompa Sándorért, mert megjelenése a színpadon biztos sikert jelent. A Göre-film mellett György István rendezel és Akom Lajos, a kiváló orgonaművész szerzett hozzá nagyszerű muzsikát.

Meghalt Steiner Károly, a temesvári gázgyár igazgatója. Temesvári tudósítónk jelenti: Temesvárott meghalt Steiner Károly volt gázgyári igazgató, aki harminchat esztendőn keresztül vezette a város gázgyárát. Évekkel ezelőtt nyugdíjba ment. Steiner Károly született 1868-ban és negyvenöt éve volt Temesvárott, ahol igen nagy megbecsülést ért meg.

Megadóztatják a lengyel autókat. A pénzügyigazgatósághoz rendelt érkezett, hogy össze kell írni az összes, Lengyelországból idemenekített autókat. Ezeknek tulajdonosai akár vették az autót, akár ajándékba kapták, tartoznak adót fizetni és pedig vagy egy fix összeget vetnek ki rájuk, vagy ha sikerül megállapítani az autó teljesítményét, úgy annak alapján állapítják meg az érdekelt szerek a fizetendő adót.

Cáfolják Macsek külföldi utjának híreit. Belgrádból jelentik: Az Avala jugoszláv távirati ügynökség a következőket közli: Azok a külföldi hírek, amelyek azt jelentették, hogy Macsek jugoszláv helyettes miniszterelnök a közeli napokban külföldre utazik, nem felelnek meg a valóságnak.

Papucshősök papucshőse

— Na, téged is leleplezték! Azért van feleséged, hogy magad légy kénytelen felvarrni a kabátgombod...?

— Orfási tévedés, barátom. Ez a kabát ugyanis nem az enyém: hanem a feleségemé!

Miniszteri intézkedés a hetedikes és nyolcadikos liceumi diákok tanulmányairól. Temesvárról jelentik: A temesvári iskolai felügyelőséghez most érkezett meg a nemzetnevelésügyi miniszterium legújabb körrendelete, mely a liceumi oktatásban érdekes változtatásokat eszközöl. Azok a hetedik osztályos, abszolválás előtt álló diákok, akik eddig heti egy órán keresztül görög nyelvet tanultak, ezután a görög helyett a román történelmet hallgatják. A hetedik osztály elvégzése után a diák abszolváló bizonyítványt kap. Ha egyetemre készül, úgy be kell iratkoznia a nyolcadik osztályba, mely azonban már nem liceumnak számít többé, hanem felsőiskolai előkészítőnek. A nyolcadik osztályba való felvétel előtt felvételi vizsgát kell tennie a tanulónak. A nyolcadik osztály az érettségire való előkészítés is és ennek elvégzése után diplomát kap az érettségi elvégzéséről és máris az egyetem első évfolyamának hallgatója. Az új reform január 15-i hatállyal lép életbe.

Sulyos robbanás
egy fargovistei köolajfinomítóban

Bucuresti. Targovisteban, a Steaua Romana köolaj finomítójában tegnap sulyos szerencsétlenség történt. A kazán feirobbant és a robbanás ereje az épület tetőzetét is leszakította. Az a helyiség, amelyben a kazán állt összedőlt. A kazán mellett dolgozó 6 munkást összeégve szállították a kórházba.

Légvédelmi előadások sorrendje. Az aradi légvédelmi előadások további sorrendje: Jan. 12-én IV. kerület 8-8.50-ig K—O betűig, 9-9.50 P—U betűig. V. kerület 10-10.50 V—Y betűig, 16-16.50 A—E betűig, 17-17.50 F—J betűig. Január 13-án: V. kerület 9-9.50-ig K—O betűig, 10-10.50 P—U betűig. Január 14-én: 10-11-ig az állami hivatalok tisztviselői, a városháza, a vármegyeháza, a rendőrség, a kataszteri hivatal, a folyammérnökség és a magáncégek tisztviselői részére tartanak előadást. 11-12 óráig a törvényszék és az ügyvédi kamara, a kereskedelmi, földművelésügyi és munkakamara, a XI. iparkerület, a pénzügyigazgatóság, a társadalombiztosító, az erdőigazgatóság és az állami hivatalok számára rendeznek légvédelmi előadást.

Meghalt a komlói plébános. Január tizedikén, szerdán elhunyt Temesvárott P. Markus Ruedel szalvatorianus atya, komlói plébános. P. Markus Ruedel, aki plébánosi teendőit három éve végzi közmegeledésre Komlós községben, Németországból származott, a württembergi Masselheim-ben született. Lekiúvéért a szentmiseáldozatot ma, pénteken délelőtt 9 órakor mutatják be a temesvári oroszbetvárosi templomban. A gyászmeze után kerül ors a temetésre.

Nyirő József befejezte új szindarabját. Kolozsvárról jelentik: Amint az Aradi Közlöny már megírta, Nyirő József, akinek két évvel ezelőtt emlékeztetés sikerrel mutatták be a „Jézusfaragó ember” című drááját, a „Mádéfalvi veszedelem” c. regénye megjelenése után a napokban befejezte új szindarabját. A dráma címe: „Uj haza” és a Siculicidium után Moldovába menekült csiki székelyek sorsát, küzdelmét és visszaférését a hazai földre, sűrűt össze négy felvonás keretében. Nyirő József új drámáját értesüléssimk szerinft Budapestén mutatják be.

Moise Nicoara—Katolikus Gimnázium 6:3 (3:1, 0:0, 3:2). Csütörtök délután három óral kezdettel mérkőzött meg egymással a két aradi középiskola jégkorongcsapata. A küzdelemből a rutinosabb Moise Nicoara-liceum került ki győztesként. Csapatösszeállítások: LMN: Diósszilágyi — Streza, Miclosi — Muscan, Kradigathy, Caracioni I. Cseresor: Hauska, Papp és Mihaescu, RKG: Karczagi — Prasz, Pfejmayer — Berthe, Régnér IV. Raphael. Csere: Sauer. Góltűk: Papp (2), Muscan, Mihaescu, Kradigathy és Caracioni I., illetve Régnér IV. (2) és Prasz. A játék első harmadában a liceum raitautésszerű támadásai sikerrel jártak, míg a második harmadban az erők kiegyensúlyozottabbak, a küzdelem utolsó részében pedig nagy csata folyt, amelyben a liceumnak sikerült előnyét növelnie. Jók voltak: Streza, Kradigathy, Papp és Muscan, illetve Prasz, Régnér IV. és Raphael. Biró Weinstock. A jégkorongmérkőzés megrendezéséért Dabici Ioachim és Blénessy Béla tanárokat illeti a dícséret. Itt említtük meg, hogy a Moise Nicoara jégkorongcsapata szombaton, vagy vasárnap (végleges időpont még nem tudható) mérkőzésre hívta ki a temesvári Diaconovici Loga középiskola jelentős erőt képviselő jégkoronggyűjtését. A mérkőzés szintén a Gloria-pályán kerül lebonyolításra.

Az ingatlankönyvek bemutatása. Az aradi rendőrség ingatlankönyv-irodája közli az érdekeltekkel, hogy hétfőtől, január 15-től azoknak a háztulajdonosoknak kell jelentkezni ingatlankönyveikkel, akiknek házuk a negyedik kerület területén van, hogy az ez év májusa óta épületeikben történt esetleges változásokat bejelentésük. A negyedik kerületben lakók részére tíz napig tart a jelentkezés.

Mindenki a szombat esti ATE-bálra készül, mert aki jól akar szórakozni a farsangban, itt találja meg a legkellemesebb táncestélyt. Öcsösás a főelv az ATE-bálon, a „szóvald ki magad” jóbevélt rendszer szerint, a tombola 5 lei, a legértékesebb tárgyakra, kitűnő jazz- és cigányzenekar, minden, minden, ami szép és jó, szombaton az ATE-bálon lesz. A rendezőség a közönség kényelmére a bálterembe való feljártat a szálloda főbejárata helyezett át, tehát mindenki ide járadjon. A vizionálásra szombati este a Fehér Kereszt nagyertermében.

Az aradi zsidó hitközség felhívása

Egy Aradról évtizedekkel ezelőtt Németországba elszármazott nő, akit egyénileg már támogatott hitközségünk, a következő levelet intézte hozzánk:

„Mindenekelőtt szíves elnézésüket kell kérem, hogy soraimmal ismét zavarom Önöket, de a kényszer adta kezembe a tollat s horasztó helyzetünk apellál az Önök nemes szívére.

Mint november havában közöltem, egy uszályon útban voltunk ide, Sulinára, ahonnan egy tengeri hajóval mindjárt tovább kellett volna mennünk. Általunk ismeretlen okokból sajnos, még mindig itt vagyunk Sulinán, azon az uszályon, amelyen idejöttünk. Nem tudok elég megfelelő szavakat találni, amik visszaadnák valóságában annak az 500 gyermeknek, nőknek és férfiaknak kétségbeesítő helyzetét. Talán meg tudják Önök érteni, hogy mit jelent ebben a borzasztó hidegben egy ilyen vasalkotmányban való tartózkodás. Fűteni szinte lehetetlenség, az uszály tetején felgyülemlt hó a tetőn kipárolgó emberi melegtől olvad s ilyenkor esik az eső. Mindannyian borzasztóan szenvedünk a nedvességtől és a hidegtől. Hozzájárul még ehhez, hogy az utasok felelőse nem volt ellátva téli holmikkal, hisz mindannyian azt reméltük, hogy a hideg időjárás beállta előtt Palesztinában leszünk. Az összes utasok nevében azon tiszteletteljes kérelmek fordulókat Önökhöz, hogy szíveskedjenek érdekünkben egy akciót indítani. Minden használt meleg nadrág, ing, harisnya, kötött meleg holmi, meleg cipő, takaró, talán néhány emberi életet menthet meg. Tudjuk, hogy mindennél akad valami nélkülözhető meleg holmi s kérjük az illetőket, hogy a mai nehéz időkben hallgassák meg segítő kiáltásunkat. Bátorodom még Önöket kérni, hogy szíveskedjenek, amennyiben a kért dolgok összegyűlnek, néhány kiló szappant, néhány tubus fogkrémet és ha nem veszik rossz néven szerénytelenségünket, nagyon kérünk cigarettát és pipadohányt a lábada hecsomagolni. Élelmiszereink nincs valami bőven, de a transzport vezetősége mindent elkövet, hogy a legszükségesebbekkel el legyünk látva.

Ehhez a levélhez nem kell hozzátennünk semmit. Legfőképpen annyit, hogy ez az 500 főből álló transzport csak egy hatodrésze a Sulinán lévő nélkülözőknek, akik hasonló helyzetben vannak.

A neológ hitközség irodája szívesen átvesz és közvetíti a felajánlott holmikot f. hó 16-ig, amikor az összegyűlt dolgokat elküldjük.

*

A Sulinán lévő menekültek érdekében — mint a hitközség értesül — egyesek házról-házra járva gyűjtenek. Ilyen gyűjtésre a hitközség senkinek megbízást nem adott és ezért arra kéri azokat, akik a Sulinán lévő menekülteknek adományokat akarnak eljuttatni, hogy azokat kizárólag a hitközség irodájába küldjék el.

Az új jugoszláv választójogi törvény. Zágrából jelentik: A horvát sajtó ma ismertette az új választási törvény tervezetét. A törvénytervezet a szkeptikus megalakításáról intézkedik és a választási törvényjavaslat szerint a választások általánosak lesznek. Általában minden 50.000 lakos választ egy képviselőt és így a képviselők száma legalább 300 lesz. Minden 21. évet betöltő férfinak szavazati joga van a hadsereg tagjainak kivételével.

Az aradi Gloria sportegyesület január 13-án rendezte meg bálját a régi Bulevard-kávéház termeiben. A Gloria-bál minden évben a szezon egyik legkitűnőbb mulatsága volt és bizonyos, hogy az idei Gloria-bál sikere ez évben sem marad el. A bál rendezőbizottsága nagy körültekintéssel végzi a mulatság előkészítő munkáját és sok kellemes meglepetéssel részesítik a bál résztvevőit. Táncversenyen kívül sor kerül a „Miss Gloria“ választásra is. A báltermet egy bécsi iparművész tervei alapján díszítik fel.

A „Nyugdíjasok Kölcsönös Segélyező Egyesülete“ (Str. V. Goidis No. 6.) értesíti az állandó választmányi tag urakat, hogy a rendes havi választmányi ülés f. hó 13-án, szombaton délután 4 órakor az egyesületi helyiségében lesz megtartva. Az elnökség. — Valamelyik egyesületi tag a titkár kalapját kicserélte, szíveskedjék visszahozni.

Újabb eltűnések. Csütörtök délelőtt három eltűnési esetet jelentettek be az aradi rendőrségen. Mikló József, Rahovei-ucca 33. szám alatti lakos közölte, hogy 19 esztendő, Lajos és 18 éves, József nevű fia eltűnt otthonról. — Szlati Jenő, Lae Barna-ucca 29. szám alatti lakosnak 20 esztendő, Jenő nevű fia távozott el ismeretlen helyre. — Az eltűntek felkutatására megindult a rendőri nyomozás.

Február 3-án, szombaton este rendezt az AAC idej nagybálját. A rokonszenves aradi atlétikai club meghívóit csak néhány nap múlva mennek szét, mert olyan művészi meghívót készítenek, hogy a kivitelezése még néhány napot vesz igénybe. Természetesen a bálrendezés mindenki idejében eljuttatja majd a meghívókat.

— Egy szatmári fiatalember borzalmas tragédiája. Szatmárról jelentik: Tragikus eset áldozata lett Klein Dávid fakeskedő, Trianon-ucca 9. szám alatti lakos, Miksa nevű fia. A 19 esztendő, Klein Miksát négy héttel ezelőtt megtámadta egy kutya és megmarc. Nem lehetett megállapítani, hogy a kutya — amelynek gazdája ismeretlen — veszett volt-e, vagy sem. Az eset után a súlyosan megharapott fiatalember felutazott a kolozsvári Pasteur-intézetbe, ahol hetekig kezelték. Klein Miksát végül is az elmúlt csütörtökön hazahozták a Pasteurból. A fiatalember pénteken érkezett meg Szatmáron lakó szüleihez, majd nem sokkal hazérkezése után rosszul lett, heves fejfájásokról panaszkodott, állapota egyre súlyosbodott. A magas lázzal fekvő beteg megmentésére az orvosok mindent elkövettek, azonban a kezelés hiábavalónak bizonyult és a szerencsétlen fiatalember 24 órai szenvedés után, irtózatlan kínok között meghalt. Serban hatóságai orvos felboncolta Klein Miksa agyát. A boncolás eredménye szerint Klein Miksa halálát gennyes gyóhártyagyulladás okozta, amit az orvosok véleménye alapján vesztesség is előidézhettek. Éppen ezért az áldozat agyvelejét futárral felküldték a kolozsvári bonctani intézetnek, hogy állapítsa meg, tényleg vesztesség következtében halt-e meg? A hatóságok a kolozsvári bonctani intézet válasza után megteszik az övintézkedéseket és amennyiben erre szükség mutatkozik, az áldozat hettáru családját is elszállítják a kolozsvári Pasteurbe.

Amit minden magyarnak tudnia kell!

... hogy a Nemzeti Újjászületési Front az ország alkotmánya, a rend és fegyelem alapja.
 ... hogy az ebbe való belratkozással csak politikai jogainak gyakorlását biztosította.
 ... hogy a törvényes keretek között létesített Magyar Népközségben minden magyarnak helye van.
 ... hogy ha még nem volna tagja a Népközségnek, azonnal jelentkezék felvételre és
 ... hogy keresse fel a Magyar Népközség irodáját: Arad, Iosif Vulcan-ucca 12. alatt.
 ... hogy mint tagnak, minden ügyében rendelkezésre álljon a Magyar Népközségi szervezet, végül
 ... hogy gazdasági, közmuvelődési és társadalmi célkitűzéseink valóra váljanak

LÉPJEN BE TEHÁT MINDEN MAGYAR A ROMÁNIAI MAGYAR NÉPKÖZSÉGHE!

Központi iroda: Arad, Iosif Vulcan-ucca 12. (bejárat a Stefan C. Pop-ucca felől). Telefon: 18—28.

— A háztulajdonosok figyelmébe. Értesítjük a háztulajdonosokat, hogy saját érdekükben jelentkezzenek hadfelszerelési bönök jegyzése végett a szindikátus irodájában, Eminescu-ucca 28. szám alatt, ahol naponta 4 és 6 óra között egy bizottság áll rendelkezésükre. Az elnökség.

Esküvői multság — két halottal és tizenegy súlyos sebesülttel, Marosvásárhelyről jelentik: Kettős halállal végződő véres esküvői multság zajlott le a marosmegyei Libánfalva községben. A falu egyik módos román gazdájának házában esküvőt tartottak, amelyre a község minden számottevő gazdáját meghívták. Éjfélt után verekedés támadt, amire az adott okot, hogy a fiatalok asztalánál elfogyott a bor. Az italos legények követelték, hogy bort adjanak részükre. Egy öregebb gazda csendesíteni próbálta őket, de kihívó választ kapott, mire felháborodottan arcul ütött egy legényt. A legények erre kést rántottak és csakhamar általános verekedés színhelyévé változott át a lakodalmas ház. Valaki leverte a lámpát és vaksötétben több mint egy órán keresztül folyt az eszeveszett, dühös verekedés. Amikor ismét lámpát gyújtottak, közben vérfagyva, sebesülten feküdtek a szoba padlóján. Kettő közülük már halott volt, tizenegy pedig súlyos állapotban szállították be a szászrégeni kórházba. A hivatalos csendőrségi jelentés nem közli a halottak és sebesültek neveit. Minthogy a véres verekedés vaksötétben folyt le, egyelőre még nem tudták megállapítani a tettesek személyét.

SZÍNHÁZ

Szombaton és vasárnap az Iparos Otthonban játszik a Kamara Színház együttese

Szombaton este a Kamara Színház az Iparos Otthonban tartja előadását. Kilenc órai kezdettel nagy farsangi bohózatot szerepel műsorán, olcsó, 20—50 leles helyárakkal. Teljesen új Hacsek és Saió-darabok, villámrétrák, rövid egyfelvonásosok kerülnek bemutatásra. A háromórás kacagtató előadást bizonyosan igen sokan tekintik meg. Aki a rövidebb szabott farsangban igazán jól ki akarja magát mulatni, az nem hiányozhatik a színház szombati bohózatostieről.

Vasárnap délután 4 órakor a hatalmas sikerű elért briliáns amerikai vígjáték, a „Válók“ kerül színpadra, ugyancsak olcsó helyárakkal, a főszerepben Major Katóval.

A KAMARA SZÍNHÁZ MŰSORA:

PÉNTEKEN szünet.

SZOMBATON 9 órakor az Iparos Otthonban: Nagy farsangi bohózatot háromórás kacagtató. A vezető szerepekben Gömöri Emma és Felhő Ervin. Olcsó, 20—50 leles helyárakkal.

VASÁRNAP délután 4 órakor az Iparos Otthonban: „Válók“, Amerikai vígjáték. A főszerepben Major Kató. Olcsó helyárakkal.

Muzsák a fegyverek között

Egy figyelmetkeltő irodalmi ujdonság Erdélyben

Érdekes és mindenképpen komoly figyelmet keltő irodalmi vállalkozást hívott létre dr. Gara Ernő, az ismertnevű hírlapíró. Egy Almanachot rendez sajtó alá, amely ténylegesen fővárosi nivóju kiállításban, több mint ötven reprezentatív erdélyi magyar író és újságíró cikkét adja gyűjteményes kiadásban ki, amelyekben a mai idők drámai lüktetése a leghivebb ríkadon tükröződik vissza. „Fegyverek közt Muzsák“ — ezt az eredeti címet viseli a készülő almanach, amely a maga abszolút irodalmi nivóján átfogó méretű jükre kíván lenni a mai modern embernek. Egész kis világtörténelmet fognak visszasugározni az Almanach lapjai, amelyek egyben végre komoly szerepszenjét is nyújtanak a mai erdélyi magyar írás leghivatottabb képviselőiről.

A „Fegyverek közt Muzsák“ írtésülésünk szerint február hó folyamán jelenik meg az országban és mint könyvritkaság, minden bizonytal KI fogja elécsíteni az igazi könyvbarátok igényességét. Az amatörkiadások 500, a rendes, számozott kiadások 220 leles áron kerülnek forgalomba finom, izléses kiállításban. A szerkesztőbizottság közlése szerint Aradon a kötetek egycédül Kun Dezső ivén jegyezhetők elő.

— Megdőböntő családi tragédia Nagyváradon. Megdőböntő családi tragédia játszódott le szerdán Nagyváradon. Merckl Emilné varrónő, szengázzal megmérgezte két kis gyermekét, majd azután ötöereit felvégyva, önmagával vészett. A három áldozatot követelő tragédia okai a varrónő bucsuleveleiből és a valószínű következtetésekéből derültek ki. Merckl Emil ausztriai származású kazánkovács néhány hónappal ezelőtt elhagyta családját és állítólag külföldre szökött. Felesége, aki már azelőtt is szorgalmas varrónő volt, férje eltűnése után kétszeresen dolgozott azon, hogy két kis gyermekével valamiképpen megélessen. A szorgalmas, igyekvő asszonynak azonban tulhaladta erejét az a körülmény, hogy eltűnt férje adósságait is neki kellett fedeznie. A nyomorból nem talált más kiutat, mint a halálba való menekülést. A borzalmas tett elkövetése előtt napon elbucszott szomszédjaitól, akik mindannyian becsülték Merckl Emilné. Este szobájában kivette a falból a kályhacsövet, azután a kályhát megtöltötte faszénnel, majd felvágta ötöereit. Valószínű, hogy a gyermekek halála csak az anya halála után következett be. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

— Csütörtök délután tartotta meg a Református Nőszövetség ezokásos havonkénti kávédelutánját a Református Otthon helyiségében. A nagykerü kávédelutánon résztvettek a Szociális Misszió, a Luthéranus Nőszövetség, és a Zsidó Nőegylet képviselői. A háziasszonyi tisztet Muzsay Józsefné, özv. Szántay Béláné és Lengyel Béláné látták el. A résztvevők a legjobb hangulatban töltötték el az izletes haboskávés és foszlós kalács mellett a kávédelutánt.

— A PÓDIUM IRÓK BUDAPESTI KABARÉJA, amit a pesti színházi világ két szakembere alapított négy évvel ezelőtt, változatlanul annak a szellemnek és eszmének jegyében folytatja működését (ha lehet kabaréni eszmét felemlíteni, akkor a Pódiumnál lehet), ami szoros összekötő kapocs a humor és az irodalom, a szellemes szatírák és remekül meglátott valóságok között. Békessy László, aki szellemességén kívül hosszú színpadi múlttal és konferanszié szerepével nélkülözhetetlen történelmi jelkészséggel rendelkezik, — kiválóan megfelel — ha csak burkolt és fejetetejére állított formában — a mindennapi politikai és társadalmi aktualitásokra feleletet váró publikumnak. A kis színház kiprobált, nagynevű színészek és írói mind elégedhetően feltételek annak az állandó sikerszeriának, ami a kabaré megnyitása óta változatlan. A kabaré az örök elkenék. Az alabárdosok között az udvari bolond nem éppen hálfestés szerepköre, de csörgőspók bukfacezése néha ényves rámutatás a királynak: a közönségnek emaberi hibáira. S a király örömmel és beleegyezéssel névett esaténként a kis kabaré nézőterén, önmagán, a csörgőspóknak, az alabárdosok között.

— Billiárdjáték — orral. A billiárdjátékot tudvalevőleg egy angol szabó találta ki, aki a méterrudjával lökdöste a golyókat. A szabót Bill-nek hívták, a méterrudnak „yard“ a neve angolul. Így származott a két szó összekötéséből az új játék neve, a billiárd. Ennek a játéknak nemsokára lesz a háromszáz éves jubileuma s ezt az évfordulót a nashville-i billiárdklub úgy üli meg, hogy tagjai a billiárdnál nem dákót használnak, hanem az orrukkal lökdösk a golyókat. Erről az érdekes billiárdklubról számol be Tolnay Világlapjának legújabb száma. A legkiválóbb magyar írók novelláin, a rendkívül érdekes cikkek dus során kívül gazdag rejtvényrovatot és közel száz pompás képet talál az olvasó a népszerű képeslapban.

— Ami a színházak világában történik, mindent megtudhat a Délibáb legújabb számából. Érdekes színpadi beszámoló, kullszamogótti pletykák, szines riportok, érdekfeszítő elbeszélések, illusztrált részletes heti rádióműsor, rengeteg szébbnél-szebb képes, gazdag filmrovatot, keresztrefejtény, féla-oidal fesztal változatossá a legnépszerűbb színházi hetilap legújabb számát.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

VOITEK gyógyszerár, Bulev. Regina Maria
 DANCIU gyógyszerár, Piata Mihai Viteazul
 BERNÁTH gyógyszerár, állomással szemben
 BERGER gyógyszerár, Saguna-ut.

Román-jugoszláv népkicserélés kérdése a Bánságban

Temesvárról jelentik: A Banater Deutsche Zeitung közli az alábbi érdekes cikket:

„A nagybecskereki népegyletem előadásainak sorozatában Stanoilovits volt kereskedelmi kamarai főtitkár igen érdekes gondolatokat pendített meg Jugoszlávia és Románia közötti népesség-csere tekintetében. Stanoilovits szerint a Bánság jugoszláviai részében és Bácskában 62 ezer román él 196 ezer holdnyi birtokkal. A Bánság romániai részében viszont van 62 ezer délszláv (ebből 42 ezer szerb, 7 ezer krasován, 2 ezer horvát és sokak, 10 ezer bulgár) 198 ezer holdnyi birtokkal. A népesség kicserélése, amely az utóbbi időben a kisebbségi kérdés megoldásának egyik gyakorlati formája lett, ebben az esetben könnyű lenne. Ehhez járul még az is,

hogy a föld ára is majdnem ugyanaz a két országban és pedig 5—15 ezer dinár Jugoszláviában és 20—60 ezer lei Romániában.

A temesvári Dacia-ban N. Ivan foglalkozik a jugoszláv népességpolitikus gondolatával. A Dacia alapvetően szintén a kicserélés mellett dönt, azonban figyelmeztet arra, hogy az áttelepítés nem könnyű. Szerinte sokkal kevesebb délszláv van Romániában, mint román Jugoszláviában. Stanoilovits megelégedett a Timok-völgyi románokról, véli a Dacia, hogy számadatai egvezzenek, azután a romániai balgárokat is a kicserélendő népességhez számította. Az egyensúly nagy eltéréseket mutat a vagyonosság terén is, mivel a jugoszláviai románoknak sokkal több a birtokuk, mint a romániai délszlávoknak.“

SPORT KÖZLÖNY

A magyar nemzeti bajnokság tavaszi sorsolása

Budapest. Gidófalvy Pál dr. magyar miniszteri biztos és Vághy Kálmán főtitkár a tavaszi idény sorsolását regnap este előterjesztette az NB-egyesületek szövetségi képviselőinek. A sorsolás a következőképpen alakul:

I. FORDULÓ, FEBRUAR 18:

Szabad a Ferencváros, Szeged—Törekvés, Haladás—Kassa, Szolnok—Bocskai, Ujpest—Elektromos, Gamma—Kispest, Hungária—Taxisok.

II. FORDULÓ, FEBRUAR 25:

Bocskai—Ujpest, Szolnok—Kassa, Törekvés—Haladás, Ferencváros—Szeged, Kispest—Hungária, Elektromos—Gamma, a Taxi szabad.

III. FORDULÓ, MARCHIUS 3:

A Szeged szabad, a Haladás—Ferencváros, Szolnok—Törekvés, Ujpest—Kassa, Gamma—Bocskai, Hungária—Elektromos, Kispest—Taxisok.

IV. FORDULÓ, MARCHIUS 10:

Bocskai—Hungária, Kassa—Gamma, Törekvés—Ujpest, Ferencváros—Szolnok, Elektromos—Kispest, Taxi—Szeged, szabad a Haladás.

V. FORDULÓ, MARCHIUS 17:

Hajadás—Szeged, Ujpest—Ferencváros, Gamma—Törekvés, Hungária—Kassa, Kispest—Bocskai, Taxi—Elektromos, szabad a Szolnok.

MARCHIUS 24:

Husvétvasárnap szabadnap, illetve fennartották esetleges válogatott mérkőzés számára.

MARCHIUS 25:

Husvéthétfő, szabadnap.

MARCHIUS 31:

Magyarország—Svájc Budapesten.
Magyarország—Szlovákia Pozsonyban.

VI. FORDULÓ, APRILIS 7:

Bocskai—Elektromos, Kassa—Kispest, Törekvés—Hungária, Ferencváros—Gamma, Szeged—Szolnok, Hajadás—Taxi, szabad az Ujpest.

VII. FORDULÓ, APRILIS 14:

Szolnok—Haladás, Ujpest—Szeged, Hungária—Ferencváros, Kispest—Törekvés, Elektromos—Kassa, Taxi—Bocskai, szabad a Gamma.

APRILIS 21:

Cseh-morva protektorátus—Magyarország válogatott mérkőzés Prágában.
Pozsony—Budapest Pozsonyban (?)
Brünn—Budapest Brünnben (?)

VIII. FORDULÓ, APRILIS 28:

Kassa—Bocskai, Törekvés—Elektromos, Ferencváros—Kispest, Szeged—Gamma, Haladás—Ujpest, Szolnok—Taxisok, szabad a Hungária.

IX. FORDULÓ, MAJUS 2. ALDOZÓCSÜTÖRTÖK:

Bocskai—Törekvés, Ujpest—Szolnok, Gamma—Haladás, Hungária—Szeged, a Kispest szabad, Elektromos—Ferencváros, Taxisok—Kassa.

MAJUS 5:

Budapest—Bécs városközi mérkőzés Budapesten.

B) csapatok mérkőzése Bécsben.

Bécs—Budapest ifj. Budapesten.

X. FORDULÓ, MAJUS 12. PÜNKÖSDVASARNAP

Törekvés—Kassa, Ferencváros—Bocskai, szabad az Elektromos, Szeged—Kispest, Hajadás—Hungária, Szolnok—Gamma, Ujpest—Taxisok.

MAJUS 13, PÜNKÖSTHÉTFŐ:

Szabadnap.

MAJUS 19:

Magyar—Román válogatott mérkőzés Budapesten.

XI. FORDULÓ, MAJUS 23, URNAPJA:

A Bocskai szabad, Kassa—Ferencváros, Gamma—Ujpest, Hungária—Szolnok, Kispest—Hajadás, Elektromos—Szeged, Taxisok—Törekvés.

XII. FORDULÓ, MAJUS 26:

Ferencváros—Törekvés, a Kassa szabad, Szeged—Bocskai, Hajadás—Elektromos, Szolnok—Kispest, Ujpest—Hungária, Gamma—Taxisok.

XIII. FORDULÓ, JUNIUS 2:

Bocskai—Haladás, Kassa—Szeged, a Törekvés szabad, Hungária—Gamma, Kispest—Ujpest, Elektromos—Szolnok, Taxisok—Ferencváros.

JUNIUS 9:

Szabadnap, illetőleg az esetleges jugoszláv—magyar mérkőzés számára fennartva.

JUNIUS 16. ÉS 23:

KK első fordulója.

JUNIUS 29. PÉTER ÉS PÁL NAPJA:

Szabadnap.

JUNIUS 30. ÉS JULIUS 7:

A KK második fordulója:

JULIUS 14. ÉS 21:

A KK döntője.

A Liga kérésére az MLSz már most elhatározta, hogy amennyiben a KK-mérkőzések csak június 23-án kezdődnének, akkor a február 18-i fordulót az idény utolsó mérkőzésének helyezik át. Elhatározta azt is a magyar Nemzeti Liga, hogy ha az idény közben bajnoki határnapon kell válogatott mérkőzést rendezni (a németét, vagy a jugoszlávot), akkor az illető határnap bajnoki mérkőzéseit az idény legvégére helyezik.

A tavaszi idény kezdete tehát attól függ, hogy a január 13-án és 14-én Budapesten tartandó KK-értekezlet hogyan határoz az idei KK-küzdőmelegkezdeése felől.

A Németország elleni és a Jugoszlávia elleni két válogatott mérkőzés határnapján csak ezután fogják megállapítani. A bajnoki forduló sorrendjében ezek még némely eltolódást is idézhetnek elő, az említett elv alapján.

O Az Erdélyi Kárpát Egyesület sorszánya vasárnap gyakorló-turát tart a Hegyalján. Sioktató: Blénessy Béla tornatanár. Indulás reggel 7 óra 55 perckor a villanyossal. Előkészületben egy tíznapos nagashegy si-túra, gyakorlott síelőknek. Indulás január 20-án. Felvilágosítással szolgál a Foto Sport-üzlet (Str. Eminescu 2.). Figyelmeztetjük tagjainkat, hogy csak az egyesületi igazolvánnyal rendelkező tagjaink élvezhetik a villanyosvasút 50 százalékos kedvezményét.

Óvja és ápolja, torkát és a légutakat

VALDA
PASZTILLÁVAL

eredeti dobozban-csakis ez hatásos!

Azok a tanulók, akik

hét liceumi osztály elvégzése után abszolváló bizonyítványt akarnak kapni, vizsgázhatnak a 8. osztály anyagából.

Bucuresti. (Rador.) Ismeretes, hogy a legújabb tanterv alapján a középiskolák tanulói a hetedik liceumi osztály elvégzése után abszolváló bizonyítványt kapnak. A nemzetnevelésügyi minisztérium most úgy döntött, hogy azok részére, akik hét liceumi osztályt iskeresen végeztek el és abszolváló bizonyítványt óhajtanak kapni, 1940. júniusában, vagy szeptemberében különbözeti vizsgát tartanak a mostani nyolcadik osztály anyagából. Az illetők magánúton is elkészülhetnek erre a vizsgára. Akiknek ez a vizsga júniusban nem sikerül, szeptemberben javítóvizsgára jelentkezhetnek. A szeptemberi vizsgálat után nem lesz javítóvizsga.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

PENTEK, JANUAR 12.

Bucuresti, Radio-Romania. 12: Időjelzés, időjárásjelentés, háztartási és orvosi tanácsok. 12.10: Operanyitányok hanglemezről. 13: Időjelzés, időjárásjelentés. 13.10: Dinu Serbanescu zenekara, Viorica Vrioni énekszámával. 14: Hírek. 14.20: A zene folytatása. 15: Művészeti és kulturális közlemények.

Radio-Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Technikai üzenetek. 19.17: Nyitányok lemezekben. 19.50: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio-Romania. 20: Nicolae Iorga tanár előadása a függetlenségről. 20.20: A lemezek folytatása. 20.40: Közvetítés az Operából. A szünetekben: Hírek, sportközlemények. 23.45: Hírek külföldre franciául, németül, olaszul és angolul.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: és 11.45: Felolvasás. 13.10: Pertis Jenő és cigányzenekara. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Katonazenekar. 15.30 Hírek. 17.15: Magyar helyesírás. Fekete Miklós dr. előadása. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Kékes Irén és Szallay László magyar nótákat énekel, kíséri Gáspár Lajos és cigányzenekara. 19: Téli sport és természetjárás a Kárpátalján. Gábor Aron dr. előadása. 19.30: A rádió szalonzenekara. 19.50: Sportközlemények. 20.15: Hírek. 20.25: Tréfák a tudomány. Szilády Zoltán dr. vidám csevegése. 20.40: Részletek a Dal szabadságáról című filmből. 21.10: A Filharmónia Társaság hangversenye. 22: Külügyi negyedóra. 23.05: Hírek, időjárásjelentés. 23.25: A Chappy-tánczenekar ját szik. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20: Csorba Gyula cigányzenekara, muzsikál. Szántó Gyula énekel.

Budapest II. 19.45: Gyorsirótanfolyam. 20.20: A rádió szalonzenekara. 21: Hírek. 21.20: Strassburg, az örök határváros. Székely Pálma előadása. 21.50: Tánclemez. 22.50: Időjárásjelentés.

Belgrád. 13: Népdalok. 13.45: Rádiózenekar. 14: Hírek. 15: Lemezek. 18.45: Népdalok. 19.20: Dalok. 19.50: Lemezek. 20.40: Hangverseny. 21: Hangverseny. 22: Népdalok.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az üzérkedés elleni központi hivatal intézkedése a petroleumellátás zavartalan biztosításáról

A nemzetgazdasági miniszteriumban működő, az üzérkedés elleni központi hivatal rendelkezést juttatott el a megyei prefekturákhoz a lakosság zavartalan petroleumellátásának biztosítása érdekében. A rendelet mindenekelőtt arra utal, hogy a nemzetgazdasági miniszterium 1939. december 9-ikén tudvalevőleg megveszékelték szerint megállapította a világitó petroleum árát. Erre való tekintettel a miniszterium utasítja az illetékes tényezőket annak ellenőrzésére, hogy az eladók ezeket a maximális árakat betartsák és látható helyen kifüggesztik.

Ugyanakkor a rendelet szerint a nemzetgazdasági miniszterium részéről megfelelő intézkedések történtek annak érdekében, hogy a petroleumlerakatok összes igényléseinek, illetve rendelkezéseinek a petroleumvállalatok haladéktalanul eleget tegyenek. A rendelet felszólítja a prefekturákat, annak ellenőrzésére, hogy a megveszékelt helyeken lévő nagy petroleumtartályok, úgynevezett petroleumtanksok állandóan telve legyenek, másrészt pedig a megyebeli községek részéről érkező petroleum igényléseknek eleget tegyenek akár a megveszékelt helyen, akár pedig valamely más, a vas-

uti vonal mentén fekvő állomásokon lévő lera-
katok, ahonnan ciszternákkal lehet a petroleumot rendelni.

Mivel a ciszterna-kocsialomány aránylag csekély, az ellátás folyamatos biztosítása végett a miniszterium utasítja a prefekturát annak ellenőrzésére, hogy a rendeltetési állomásokon ne tartsák sokáig a ciszterna-vagonokat és kirakodásuk, illetve kiürítésük a lehető leg-
rövidebb időn belül történjék, még pedig leg-
feljebb öt nap alatt.

Végül a miniszterium távirati értesítést kér azokról az esetekről, amikor a petroleum-finomító vállalatok nyolc nap leforgása alatt nem tesznek eleget a petroleumrendeléseknek. Ilyen esetekben ugyanis a nemzetgazdasági miniszterium haladéktalanul közbelép a rendelkezés lebonyolítása érdekében. A miniszterium úgy véli, hogy mindezekkel az intézkedésekkel kellőképpen biztosítani lehet a lakosság petroleummal való ellátását, arra az esetre azonban, ha mégis hiányok lennének tapasztalhatóak, felszólítja a prefekturákat, hogy ezekről haladéktalanul értesítsék a miniszteriumot, a mely a vétkesek ellen megtorló lépéseket tesz.

Február elsejéig

a kismalomtulajdonosok szövetsége igazolását kell előterjesszék azon parasztmalomtulajdonosok, akik mentességet élveznek az 140 százalékos aránylagos illeték alól

A bélyegtörvény 15. szakaszának 3. bekezdése értelmében a munka elvégzésére vonatkozó akár írott, akár szóbeli szerződéses 140 százalékos aránylagos illeték alá esnek. Ez a kötelezettség vonatkozik a kereskedelmi malmokra is. A parasztmalmokkal kapcsolatban a miniszterium annak idején engedélyt adott arra, hogy a parasztmalmok, amelyek tudvalevőleg vám ellenében a gazdák házi szükségletének fedezésére végeznek őrlést, mentesüljenek a fenti illeték alól.

A miniszterium ezzel kapcsolatban most újabb tájékoztató rendeletet adott ki, amelynek értelmében megkülönböztetést kell tenni a malmok közt és a hengerrel dolgozó parasztmalmok között. Az utóbbiakat a miniszterium nem mentesíti a fenti aránylagos illeték fizetése alól. Így tehát az említett 140 százalékos aránylagos illeték fizetése alól csupán a kövel-

dolgozó parasztmalmok mentesülnek, míg az összes többieknek fizetniük kell az illetéket. Az őrlési értéket a pénzügyi közegek a különleges forgalmiadó könyvből állapíthatják meg.

Azok a parasztmalmok, amelyek eddig a fenti adó fizetése alól való kedvezményt élvezték vagy a jövőben élvezni akarják kötelesek egy, a kismalom tulajdonosok szövetsége által kiállított bizonyítványt bemutatni, amely igazolja, hogy kizárólag csak a gazdák számára őrlenek. Ezt a bizonyítványt február elsejéig kell benyújtani.

Mindazon malmok, amelyek február elsejéig a bizonyítványt nem terjesztik elő, valamint azok, amelyekre nem vonatkoznak a miniszterium rendelete értelmében a kedvezmények, speciális regisztert kell felfektessenek s a törvény rendelkezéseinek megfelelően fizetniük kell a forgalmi adót.

Nagyszabású terveket dolgozott ki a földművelésügyi miniszterium a tavaszi vetésekre

Fokozni fogják az ipari és gyógynövények, a burgonya, az olajmagvak és a takarmányfélék termesztését

A földművelésügyi miniszteriumban elkészítették a tavaszi vetések programját. A program sürgős intézkedéseket tartalmaz a szikes vetőmag beszerzése érdekében. A miniszterium különösen arra törekszik majd, hogy fokozza a textilnövények, olajmagvak, ipari növények, takarmányfélék és orvosi növények termesztését. Az illetékes hatóságok utján nagy propaganda indul meg annak érdekében, hogy burgonyát ültessenek azokon a hegyvidékeken, ahol a tengeri nem tud megtelepedni.

Érdekes részlete a nagy tervnek az, hogy a földművelésügyi miniszterium tavasszal leg-
alább tízezer hektár területet ricinussal akar beültetni. Az előző évek során Romániában átlag 1500—2000 hektáron termesztettek ricinusz-
növényt, amely igen jól meghonosodott a felszántható földeken. A mai nemzetközi helyzetben a ricinusolaj igen keresett és értékes cikk lett, mert nem lehet külföldről behozni, miután az exportáló államok saját céljaira,

különösen a légi haderónél használnak fel minden mennyiséget és így nem jut kivételre is. A földművelésügyi miniszterium számításai szerint, ha tavasszal sikerül a kitűzött területet ricinussal bevetni, a termés nagyrészt fedezni fogja Románia szükségletét.

Hasznos, értékes!

Mérsékelt
áremeléssel
kaphatók, új, használt

— kis és nagy —

írógépek

SZEGFU Str. Bratianu 7. Tel.: 11-44.

A vidéki nagybankok visszakapták devizakereskedelmi jogukat

Az új külkereskedelmi rendszer kihirdetésekor, vagyis 1939. október elsején a hivatalos lapban megjelent rendelet törvény csak a jelentősebb fővárosi bankok részére adta meg azt a jogot, hogy ügyfeleik nevében devizaügyletben eljárjanak, kérvényeket és okmányokat nyújtsanak be a külkereskedelmi hivatalhoz és a külföldi átutalások igazgatóságához. Később, amikor a szabadforgalmi devizák tőzsdei eladását és vételét vezették be, ugyancsak kizárólag a fővárosi pénzintézetek és vidéki fiókjaik kaptak jogot arra, hogy a tőzsdén működjenek. Ez a rendelkezés ugyan pénzügyileg, mint erkölcsileg kellemetlenül érintett egész sor tekintélyes és jövedelmező pénzintézetet, amelynek ezidőszáig nincs Bucarestben a hivatalos székhelyük, de úgy a fővárossal, mint országos viszonylatban igen ki-
terjedt üzleti tevékenységet fejtettek ki úgy a külföldi exportban, mint a devizakereskedelemben kapcsolatban. Az érdekelt vidéki nagybankok már annak idején lépéseket tettek ennek a hátrányos helyzetnek az orvoslása érdekében. Most azután a nemzetgazdasági miniszterium kedvezően intézte el azoknak a bankoknak a kérését, amelyeknek korábban úgynevezett korlátozott hitelkeretben belül devizakereskedelmi joguk volt és ezen az alapon azok is beadhattak kérvényeket és okmányokat az átutalási igazgatóságnál. Ezt a régi jogot most mindezek a pénzintézetek, amelyek túlnyomórésze erdélyi jellegű, visszakapják.

= DEVIZAAUTORIZÁCIÓK. Amint Bucarestből értesültünk a Banca Ardeleană S. A. R. (Erdélyi Bank R. T.) bucaresti fiókintézetét, valamint összes telepeit felvették az autorizált bankok sorába. Ennek alapján nevezett intézet, valamint összes fiókja jogot nyertek arra, hogy devizaügyletben, devizainyújtások benyújtása, stb. közvetlenül eljárjanak a Külkereskedelmi Hivatalnál.

= 290 leies grammonkénti árat kérnek a Jegybanktól az aranytermelők. Bucarestből jelentik: A Banca Natională, mint ismeretes, a fel-
földön termelt aranyat 225—230 leies áron veszi át, beleértve a termelési prémiumokat is. Mint-hogy ez az ár az érdekeltek szerint, az arany-
termelés jelenlegi költségei és az aranyvilágpia-
ci ára mellett nem rentábilis, az aranytermelők szindikátusa memorandumban kérte a kormány-
tól, illetőleg a Banca Natională-t az arany ár-
ának a prémiumokkal együtt 290 leire való fele-
lését. Ez az ár bármilyen uton termelt arany után
volna fizetendő. Hír szerint a Banca Natională
nem zárkózik el az arany árának felemelésétől.

= Hat hét alatt kétszázötven áruzsora-kihágási jegyzőkönyvet vettek fel az ország területén. Bucaresti tudósítónk jelentése szerint az áru-
zsora törvény megjelenésétől uévig eltelt hat
hét alatt, összesen 250 kihágási jegyzőkönyvet
vettek fel az ország területén. A jegyzőkönyvek
legnagyobb részét a törvény különböző előírás-
ainak be nem tartása, nem pedig áremelés
miatt vették fel.

= Törvényesen rendezik a vásárok kérdését. Bucaresti. A nemzetgazdasági miniszterium-
ban hétfőn este folytatták az új törvény
módosítására vonatkozó munkálatokat. A módo-
sított törvény ebben az évben készül el. Az
Argus értesülése szerint ezalkalommal megold-
ják a hetivásárok, állatvásárok és az összes
vásárjellegű elárúsító helyek kérdését. Ez utóbbi
kérdés rendezésére szoros együttműködést való-
sítanak meg a kereskedelmi és mezőgazdasági ka-
marák, illetve az érdekelt városi és községi elő-
járóságok között.

= Hiányok mutatkoznak az épületanyag-
piacon. Az utóbbi időben a fakereskedők rész-
ről panaszok hangzottak el oly értelemben, hogy
a fenyőáru-piacon hiányok mutatkoznak és ezért
nem tudják kellő mértékben lebonyolítani üzleti
forgalmukat és nem tudnak eleget tenni a keres-
letnek. A kérdés, illetve annak megoldásának a
megbeszélése végett értesülésünk szerint az er-
délyi fakereskedők egyesülete a közeljövőben ér-
tekezletet hív össze. A kereskedők azt óhajtják,
hogy megfelelő intézkedések történjenek a belföldi
piac ellátásának biztosítására és a termelők csak
akkor szállítsanak külföldre, ha a belföldi szük-
séglet már fedezést nyert.

Legújabb jelentéseink:

Magyar és bolgár megfigyelő a Balkán-értekezleten

Róma. A Telegrafo szerint Bulgária megfigyelőt küld a balkáni értekezletre. A Popolo di Roma jelenti, hogy a belgrádi értekezleten magyar megfigyelő is részt fog venni. Így mindkét állam híu képet nyerhet a tárgyalások anyagáról.

Kedvező hatást váltott ki Bulgáriában Gafencu külügyminiszter beszéde

Szófia. (Rador.) Az összes bolgár lapok teljes részletességgel közlik azokat a beszédeket, amelyek Sava Kiroff bolgár követ tiszteletére adott banketten hangzottak el. A Vecser című lap a beszámolót a következő, teljes oldalra kiterjedő címmel közli: „Bizalom és megértés Bulgária és Románia között. Kölsönös jóakarát a két nép, valamint a balkáni béke érdekében“. A kormány hivatalos lapja „Bulgária és Románia viszonya“ címmel közöl vezércikket, amelyben többek között a következőket írja:

— Azon a vacsorán, amelyet Grigore Gafencu román külügyminiszter Sava Kiroff eddigi bucuresti-i bolgár követ tiszteletére adott, a román külügyminiszter beszédét mondott és ez a beszéd méltán kelti fel figyelmünket, egyrészt az őszinteség miatt, amely áthatja, másrészt pedig azoknak az eszméknek következtében, amelyeket kifejez és amelyek az a vágy sugalmaz, hogy bizalmat és megértést teremtsenek Bulgária és Románia között. Románia tisztánlátó kül-

ügyminisztere kijelentette, hogy egy állam biztonságát és általában a béke elsősorban attól a kölcsönös bizalomtól és megértéstől függ, amelyet a szomszédos államokkal fenntartanak. Hisszük, hogy Bulgária részéről minden lehető megtörténik, hogy a két szomszédos ország között a bizalom és megértés megvalósuljon és akkor, amikor Románia részéről is ugyanez a jószándék tapasztalható, biztosak lehetünk abban, hogy nehézség nélkül elérjük a mindkét állam által óhajtott célt: a jószomszédi viszonyt, különösen azokban a zavaros időkben, amelyeket most élünk. Akkor megtremettük azokat a szerencsés feltételeket, amelyek kiküszöbölik az ellentéteket és csak a közös érdekeket szolgálják. Az a hit, amelyet a bölcs Gafencu külügyminiszter a bolgár-román kapcsolatok jövőjéről alakulásával kapcsolatban kifejtett, a mi hitünk is. Mi reméljük, hogy ezek a kapcsolatok a megértés és a bizalom új szakába kerülnek, a két szomszédos nép és az általános béke javára“.

Kaganovicsot menesztették, Zsdanovot kegyvesztetté tették

Helsinki. A szovjet sorozatos kudarca következtében nagy tisztogatási akciót határozott el, hasonló az 1936, 1937. és 1938-ban végrehajtott eseményekhez. Kaganovics repülésügyi népbiztost már is menesztették állásából.

Stockholm. Kaganovics mellett Zsdanovot, a Politbüro főnökét, Stalin egyik bizalmi emberét, a német-országi szerződés legfőbb szószólóját kegyvesztetté tették mondják. Ez a hír főleg azért feltűnő, mert évek óta általános vélemény volt, hogy Zsdanov lesz Stalin utóda.

Amerika új flotta-programja

Newyork. Az amerikai kamara tengerészeti bizottságát értesítették a kormánytól arról a szándékáról, hogy nagyobb mennyiségű hadihajó építéséhez kezdenek, amelyek között szerepel 12 körülbelül 20 ezer tonna ürtartalommal, melyeknek a hatótávolsága és sebessége meg fogja haladni az eddigi hadihajók teljesítményeit. A tengerészeti minisztérium szerint az új hajóhad alkalmas lesz arra, hogy az Egyesült-Államok

mindkét oldalán lévő tengerpartját megvéddhesse bármilyen támadások ellen.

Tokiói jelentés szerint az Egyesült-Államok új haditengerészeti programja élénk hatást keltett Japánban. A Nisi-Nisi című lap szerint minden országnak és hatalomnak jogában áll az, hogy gondoskodjék a védelemről, de ezek a tervek bizalmatlanságot keltenek Japánban és könnyen megbontják a tengeri fegyverkezés egyensúlyát.

Moszkva Svédországot támadja

Stockholmból jelentik: Politikai és sajtóköri körökben rámutatnak, hogy a szovjetsajtó egy idő óta igen hevesen támadja Svédországot a Finnországnak nyújtott segítség miatt. Ehhez a sajtóhadjárathoz most már a szovjetrádió is csatlakozott és azt a hírt is közölte, hogy a svéd munkásság körében nagy az elégedetlenség a Szovjet elleni állásfoglalás miatt. Svéd hivatalos helyen megállapít-

rahoz most már a szovjetrádió is csatlakozott és azt a hírt is közölte, hogy a svéd munkásság körében nagy az elégedetlenség a Szovjet elleni állásfoglalás miatt. Svéd hivatalos helyen megállapít-

ják, hogy ebből az utóbbi hírből semmi sem igaz. Stockholm. A svéd országgyűlés új ülésszakának csütörtökön nyitották meg ünnepélyes keretek között. Gusztáv király trónbeszédében kijelentette, hogy az országgyűlés feladatának előterében az ország biztonságának érdekében való munka áll. Svédországnak a többi hatalmakhoz való viszonya jó. A király kijelentette, hogy abban az állandó komoly törekvésben, hogy megőrizze Svédország függetlenségét és semlegességét, valamint, hogy fentarassák a barátj kapcsolataikat, számít az egész nemzet cselekvő támogatására. Kijelentette, hogy a svéd nemzetet rendkívül erősen érintette, hogy Finnország fegyveres viszállyba vonják bele. Svédország kötelességének érzi, hogy megadja Finnországnak mind az anyagi és emberi támogatást, melyeket a lehetőség határain belül megadhat.

LAPZÁRTA:

ROMA. Illetékes olasz körök cáfolják azt a hírt, mintha Olaszországban önkéntes légi állana szervezés alatt, amelynek célja Finnország megerősítése lenne. (Dunaposta).

TOKIO. Japán politikai körök úgy tudják, hogy még nincs döntés az Abe-kormány utódjának kérdésében. A kormány lemondása csak január 14-én, vagy 15-én várható. Ez előtt még Abe miniszterelnök részt fog venni a titkos tanács ülésén, amelyen Japánnak Oroszországgal való helyzetét vitatják meg. A lemondás után az új kormányt a legrövidebb idő alatt megalkotják. Általános meggyőződés szerint a hadsereg igen jelentős részt fog kapni az új kormányban és úgy mondják, hogy az új kormány az erős kéz kormánya lesz.

Párisból jelentik: Franasovici Richard, Románia párisi nagyköveteinek felesége és Elena Văcărescu kísécszony 200 ezer francia frankról szóló csekket juttatott el Szajna-megye prefektúrához. Ezt az összeget a Párisban élő románok gyűjtötték össze a francia fővárosból elszállított gyermekek segélyezésére céljából.

Londonból jelentik: A Manx nevű norvég gőzös az Északi tengerben elsüllyedt. A Manx elpusztulása alkalmával hat tengerészt megmentettek és 13 életet veszített. A halál katasztrófáját az okozta, hogy aknába ütközött.

Páris. (Rador.) Berenson, Langumier, Parsa és Devev kommunista képviselők levelet intéztek Herriot kamarai elnökhöz, amelyben erőteljesen hangsúlyozzák ragaszkodásukat Franciaországhoz és Franciaország védelméhez, valamint megkövetelik ragaszkodásukat a munkástömegek követeléseinek teljesítéséhez a szabadság és a demokrácia terén. Ezután rámutatnak arra, hogy a háború kezdete óta meghajoltak a fegyvelm előtt és teljes egészében teljesítették katonai kötelességüket. „Ma — írják a továbbiakban — abban a helyzetben vagyunk, hogy kinyilatkoztatathatjuk: csakis szembehelezkedni tudunk azzal a politikával, amely Lengyelország megtámadásához vezetett és Franciaország szabadságát veszélyeztette Hitler részéről“. A levelet valamennyi képviselő aláírta.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938. július 16-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapították meg: **Alkalmazást keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések: **ári előre fizetendő**

ALKALMAZÁST NYER

Megbízható takarító-bejárónőt keresek jan. 15-re. Cím a kiadóban. 320

Stoppoló, varrónő felvétetik. Stela-gyár Arad, Str. Haiducilor No. 8. (Piata Cetate Veche).

LAKÁS

Kiadó a Maros partján négyszobás, modern lakás azonnalra. Str. Dumbrava Rosie 7. sz. Érdeklődni a földszinti lakásban. Havi házbér 2500 lei. 343

VÉTEL-ELADÁS

3+2 szuper rádió, fehér gyermekágy eladó. Str. Gr. Alexandrescu 40. Szabo. 364

Egy divány, ág. konyhaszekrény eladó. Str. Cuza Vodă 20.

Nutriabört, jó állapotban levőt keresek megvételre. Címeket az Aradi Közlöny kiadójába kérek.

Salgóné

Cal. Banatulul és Avram Iancu-ér sarok Keres megvételre megbízó részére bútorokat, szalonokat, gyári és perzsaszőnyegeket, ezüsttárgyakat, antik ékszereket, dísz tárgyakat, varró- és trógepeket, stb. 5473

ÜZLET

Biztos egzisztenciát nyújtó üzletet megvételre. Betegség miatt bérbeadó. Cím a kiadóban. 365

KÜLÖNFÉLÉK

A főútvonalon irodának megfelelő helyiséget keresek. Lehet udvarban is. Rudolf Mosse S. A. aradi fiókja. Bul. Reg. Maria 18.

INGATLAN

Nagyobb családi házat összkomforttal eladnám, vagy elcserélném Erdély valamelyik nagyobb városában. Cím a kiadóban. 348

HATSCHER

INGATLANFORGALMI IRODA
Arad, Biv. Carol 46. (Lakás ugyanott)
TELEFON: 26-95.
Előnyös ajánlatok:

3 millió: városházánál, főtéri üzletes, emeletes bérház, 600 öi kert. 330 ezer hozammal. — 2 millió: ugyanott emeletes bérház, 180 ezer bto hozam. — 1,100 ezer: belváros központjában emeletes bérház, nettó 120 ezer hozam. — 1,200 ezer: ugyanott emeletes, üzletes, 10 százalékos hozam. — 1,050 ezer: Iancu-tér táján emeletes, üzl. sarokház, pékség, nagy hozam. — 1 millió: ugyanott

emeletes bérház, 1 parkettás, fürdőszobás, nagy, 3 középnyag, 3 kis lakás. 10 hozam. — 950 ezer: főtéri melletti emeletes, 3 bérleményes, parkett. fürdősz. 900 ezer: új villa, 4, 2 és 1 szobás lakások, kedv. fiz. felt. — 790 ezer: négyszobás, emeletes, új villa, teljes szobakörrel, terrasz, kert. — 650 ezer: villanegyedben új cottage-villa, négy szobás, hall, összkomfort, pince, mosókonyha, személyzeti helyiségek. — 550 ezer: közközháznál magasídsztes. átépített, 3 és 2 szobás, fürdőszobás lakások, 300 öi kert. — 450 ezer: II. körben masszív, félemeletes bérház, 3x2, 4x1 szobás, komplett lakások. 44 ezer hozam közművek. — 300 ezer: két gimnáziumnál új, magasídsztes, két szobás, elő. fürdőszobahelyiség, kert, pince. — 235 ezer: Iancu-térnél 3 bérleményes, közművek, esslg. rollók. — 210 ezer: belv. mellett új, modern, kétszobás, előszobás villa, kedv. fiz. felt. — 200 ezer: Seminarium táján alapított, 1x2, 4x1 szobás lakás. nagy front. — 170 ezer: Pernyáva főútv. 1x2, 2x1 teli lakás, telekárban, 300 öi kerttel. — 160 ezer: ugyanott 3 lakás, 400 öi kert, mölcsös. Kölsön betáblázásra.

Hirdessen

az „Aradi Közlöny“-ben